Тыднёвік Магілёўскі

№ 31 (95) 11-17 жніўня 2000 г. Кошт 50 руб.

ЭКАНАМІЧНЫ ПОГЛЯД НА ЖНІВО

Заклікі і загады – рэсурсы ненадзейныя

На сэлектарнай нарадзе Аляксандар Лукашэнка паставіў перад хлебаробамі задачу – сабраць сёлета 6 млн. тонаў збожжа. Але ці будзе выкананае гэтае заданьне, і ці сапраўды Беларусь атрымае рэкордны ўраджай?

На сёньня ёсьць дзьве агульныя перадумовы, якія вызначаюць хаду любых сельскагаспадарчых работ, тым больш жніва. Гэта крызыс рэальнага сэктару эканомікі ў цэлым і поўны заняпад сельскае гаспадаркі.

Заняпад вёскі можна выразна паказаць на прыкладзе Гарадзенскае вобласьці – перадавой у краіне ў аграрным сэктары (таму, відаць, днямі Лукашэнка і наведаў заходнюю Беларусь, каб дадаць вяскоўцам працоўнага настрою, а народу – упэўненасьці ў заўтрашнім дні). Дык вось, тут на пачатак жніва было назапашана толькі 11% дызэльнага паліва й 9% бэнзыну ад патрэбнага. У калгасаў няма грошай, затое ёсьць даўгі. Толькі "Белнафтахіму" гаспадаркі вобласьці завінаваціліся 815 млн. рублёў. Такія грошы няма адкуль узяць.

Што ўжо казаць пра эканамічнае забесьпячэньне жніва ў іншых вобласьцях, напрыклад, у Віцебскай і Магілёўскай, якія заўсёды былі адсталымі…

Днямі кіраўнік эканамічнае ўправы Міністэрства сельскае гаспадаркі Сямён Шапіра назваў дзьве цікавыя лічбы. Менавіта: ад падвышэньня закупачных цэнаў на малако, збожжа ды іншыя прадукты аграрнікі атрымаюць 150 млрд. рублёў, а ад падвышэньня цэнаў на рэсурсы страцяць 360 млрд.

З прычыны недахопу грошай на палёх краіны працуе толькі 14 тысячаў камбайнаў, або 76,5% іх агульнае наяўнасьці. На рамонт рэшты, а тым болей набыцьцё новых, няма грошай. На 3-е жніўня ўбрана 16% плошчаў збожжавых. Намалочана 1200 тысячаў тонаў збожжа, па 25 цэнтнэраў з гектару. Прычым, гэта бункэрная вага, такім чынам, у сьвірны паступіць меней як 1 млн. тонаў. Зразумела, што кожная наступная частка ўбранага поля, як і ў папярэднія гады, будзе даваць усё меншы збор. Агульная ўраджайнасьць зьнізіцца з-за ўсходніх рэгіёнаў краіны, дзе ўмовы жніва і ягонае забесьпячэньне традыцыйна горшыя.

Галоўныя прычыны павольнае хады жніва – зношаная тэхніка й перабоі з палівам. На сёньня на 40% ня вырашаныя праблемы аплаты рэсурсаў, найперш за паліва. І так ва ўсіх вобласьцях.

Ня вырашаныя праблемы стымуляваньня працы на жніве. Бо запазычанасьць у аплаце працы не скарачаецца, а расьце, і на пачатак жніўня перавысіла 19 млрд. рублёў… Так што дай нам Бог сабраць збожжа агулам хоць бы каля 4 млн. тонаў.

Уладзімер КУЛАЖАНКА, прафэсар
г.Менск

НЕБЯСЬПЕЧНАЕ ЗДАРЭНЬНЕ Ў БАБРУЙСКУ

Бандыцкі напад на моладзевы летнік

Бабруйская філія арганізацыі "Маладыя сацыял-дэмакраты" наладзіла летнік, што меўся адбыцца з 2-га па 6-е жніўня. Удзел у ім узялі хлопцы ды дзяўчаты з Маладога Фронту, "Грамадзянскага Форуму", Беларускай Партыі Свабоды, а таксама "неарганізаваная" моладзь.

Летнік у маляўнічым месцы на Бярэзіне быў упрыгожаны нацыянальным бел-чырвона-белым сьцягам, а ягоная тэрыторыя набыла назву "Вольная Краіна". Ейныя жыхары атрымалі адпаведныя пасьведчаньні-пашпарты. Другога дня жніўня, пасьля прыбыцьця на месца, была праведзеная прыборка тэрыторыі, а ўвечары адбылася дыскатэка ля вогнішча. З раніцы наступнага дня адбыліся выбары прэзыдэнта і парлямэнту Вольнай Краіны, а таксама прынятая Канстытуцыя і Крымінальна-адміністратыўны кодэкс, які складаўся з трох артыкулаў: Не забі; Не ўкрадзі; Не вымаўляй непрыстойных словаў. Пад бел-чырвона-белым сьцягам прайшоў футбольны турнір, а ў другой палове дня ўдзельнікі праслухалі лекцыю па гісторыі Беларусі.

У трэці дзень была абраная "Міс Лета-2000", пасьля чаго вольныя жыхары краіны накіраваліся ў вёску Даманова зьбіраць фальклёр. Было сабрана даволі шмат эксклюзыўнага матэрыялу, у прыватнасьці, пра паходжаньне назову вёскі. Пасьля вячэры моладзь абмеркавала праблемы экалёгіі Беларусі й свайго раёну ў прыватнасьці.

І вось наступіў перадапошні дзень існаваньня Вольнай Краіны, які стаўся для яе, на жаль, апошнім… Раніца была як раніца, ды й распачалася звычайна – са сьняданку. Потым частка моладзі зноў адправілася ў вёску, а астатнія займаліся хто чым. Бліжэй да абеду на паўвысьпе, дзе разьмясьцілася моладзь, зьявіліся дарослыя дзядзькі з стрэльбамі, якія адразу выклікалі насьцярожанасьць. Яны відавочна намагаліся справакаваць удзельнікаў летніку на канфлікт. Калі тое не ўдалося, узброеныя людзі пачалі здымаць летнік, сьцяг і ўсіх прысутных на відэакамэру, якая пры іх была. Моладзі патлумачылі, што супрацоўнікі ўпраўленьня ўнутраных справаў *(так назваліся няпрошаныя госьці)* маюць на гэта права.

Выглядала на тое, што заставацца на апошнюю ноч было б небясьпечна, і прэзыдэнт ВК распарадзіўся аб зборы на вяртаньне ў горад. Раптам у летніку, пакуль моладзь слухала распараджэньне, прагучаў… стрэл. Адзін з наведвальнікаў стрэліў з драбавіка па нацыянальнаму сьцягу. Шрот зрыкашэціў у калена дзяўчыны, якая ў гэты момант, вяртаючыся зь вёскі, выходзіла зь лесу. На шчасьце, ад сур'ёзнай траўмы яе выратавалі джынсы. Калі моладзь сыходзіла, уздагон ёй ляцела брудная лаянка ды пачуліся самае малое яшчэ тры стрэлы…

Па факту здарэньня сябры бабруйскіх моладзевых дэмакратычных арганізацыяў падалі адпаведныя заявы ў мясцовую пракуратуру й Беларускі Хельсінскі Камітэт.

Уласная інфармацыя

P.S. На дзень выхаду газэты пракуратура на заяву не адрэагавала.

Радзіма. Страта бацькоў, родных, мужа. Эміграцыя. Палітыка. ГУЛАГ… А перадусім паэтычнае Слова і Бацькаўшчына.

9 жніўня Ларысе Геніюш споўнілася б 90 год .

* * *

Рукой хтосьць чорнай дакрануўся крыльляў
і струн душы, і струны не зьвіняць.
Зноў груганы свабодны лёт спынілі,
на шлях свой чорны збавіць наравяць.
Я ад зямелькі крыльлем адаб'юся
і абміну ў палёце чорны жах.
Ўзьлячу душой са сьцежак Беларусі
на недасяжны, на паднебны шлях!
Ніхто ня вольны раіць нам, ні сватаць,
пакутамі скарочваць нашы дні.
Свая туга, свае шляхі ў крылатых,
і праўды сьвет ясьнейшы з вышыні.

Калі няма чаго рабіць…

8-га жніўня па павестках, з інтэрвалам у паўгадзіны, у Крычаўскую міжрайпракуратуру былі выкліканыя Л.Сьвецік (рэдактар газэткі "Наша думка"), С.Грышын (рэдактар бюлетэню "Крычаўскі праваабарончы весьнік"), К.Шувалаў (нядаўні рэдактар "Маладзёжнага кур'ера"). Што здарылася?

Падчас размовы з памочнікам пракурора Г.Новікавым высьветлілася, што прычынай выклікаў і допытаў гэтых людзей стала "бумага", якую пракуратура атрымала з абласнога Дома друку. У ёй утрымлівалася скарга на тое, што рэдактары названых мясцовых выданьняў не дасылаюць асобнікаў ва ўпраўленьне па друку, як гэтага патрабуе арт.27 Закона аб сродках масавай інфармацыі.

Пракуратура была вымушаная правесьці адпаведнае дасьледваньне. Спатрэбіўся час і службовыя намаганьні, каб нарэшце "устанавіць", што на незарэгістраваныя выданьні накладам да 300 асобнікаў гэтае правіла не распаўсюджваецца (пра тое ў Крычаве ведае, здаецца, кожны старшакляснік). Менавіта такімі выданьнямі ёсьць усе пералічаныя вышэй.

Сяржук ГРЫШЫН

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Усё ж дачакалася нашае начальства: сёлетнія "Дажынкі", што мінулым годам адмяніліся з-за нізкіх вынікаў сельскай гаспадаркі, пройдуць у Шклове! (клічнік, зразумела, ня мой, а іхны). Што лепшага адбылося за гэты год – ня ведаю. Здаецца, занялад не пераўтварыўся ў росквіт, дэфіцыты, а яшчэ больш цэны на харчовыя вырабы працягваюць пэрыядычна нэрваваць гаспадыняў, сяляне па паўгады, а то й болей не атрымліваюць заробкаў, якія не перавышаюць штомесячных 10$... Мажліва таму і спатрэбілася сьвята, каб людзі не ўспрыймалі сытуацыю як катастрафічную.

У вобласьці маецца ў наяўнасьці толькі 4-дзённая норма паліва. Гэта на ўсё: на сельгаспрацы, на грамадзкі і прыватны транспарт, на камунальныя службы (магілёўцы, мусіць, ужо заўважылі, што ў многіх кватэрах не заўсёды ёсьць гарачая вада). Усе рэсурсы кінутыя на вёску: жніво. Можа яна, вёска, верне запазычанае ўвосень? Ага! Цэны, якія на ўсё падвысяцца, можа і вернуць частку крэдытаў. Калгасная вёска трывала прызвычаілася да рэжыму безадказнасьці. Сёньня, напрыклад, з амаль мільярднай (!) абласной запазычанасьці за паліва 600 мільёнаў належыць калгасам і саўгасам.

Касьцюковіцкі цэмэнтны завод сьвяткуе вялікую падзею. Прадпрыемства пачало выпускаць сваю прадукцыю па эўрапейскіх стандартах, г. зн. у запакаваным выглядзе, і можа цяпер прадаваць цэмэнт напрамкі за мяжу. А дагэтуль попытам цэмэнт карыстаўся толькі ў нас. Было ня так істотна, што пры гэтым якасьць яго зьніжалася й па дарозе значная частка цэмэнту гублялася. Нашаму спажыўцу ня якасьць падавай, а нізкія кошты. Так што мадэрнізацыя вытворчасьці – гэта добра, але айчыннаму будаўніку што да таго...

Шалёны вецер, громы і маланкі на мінулым тыдні ўразілі жыхароў нашай вобласьці. Разбуральная стыхія прайшлася па Магілёўшчыне і нарабіла справаў. У абласным цэнтры шэраг дамоў былі падтопленыя, па некалькі гадзінаў не працаваў грамадзкі транспарт з-за вялізных лужын. У раёнах асабліва адчувальныя страты панесла, натуральна, сельская гаспадарка. Спэцыялісты грамадзянскай абароны вылучаюць як самы пацярпелы Чавускі раён. Вецер пазрываў дахі, паваліў лініі электраперадачаў, навесы. Што і колькі згублена – падлічваецца. Адзначу іншае: бедная дзяржава ня здольная эфэктыўна супрацьстаяць прыродным навалам. Шмат дзе не пасьпелі яшчэ разабрацца з наступствамі мінулых навальніцаў, а тут новая. Не хапае людзей, сродкаў і матэрыялаў як на супрацьў стыхіям, так і на ліквідацыю іхных пасьледкаў.

Хоцімск нічым асабліва не вылучаецца сярод астатніх раёнаў вобласьці. Як усюды, так і там. Аднак па некаторых паказчыках раён апярэджвае ўсіх. Напрыклад, тэхніка, якая зараз на палёх, выпрацаваная ўжо на 96%. З пачатку жніва тут дарэмна чакаюць новых камбайнаў і трактароў "з цэнтру". Не хапае падрыхтаваных мэханізатараў. Улады камплектуюць мэханізатарскія атрады з супрацоўнікаў розных раённых установаў.

Старонкі дзяржаўных газэтаў запоўнілі сьпісы акруговых выбарчых камісіяў. А па гарадах і вёсках распачалося раскіданьне стосаў макулатуры, якая лічыцца перадвыбарчай друкаванай агітацыяй. У абласным цэнтры насельніцтва ў гэтым перамагае выкладчык, вялікі прыхільнік бягучай прэзыдэнцкай палітыкі Руслан Ігнацішчаў, які (ці ягоная каманда) беражліва сабралі ўсё, што раней друкавалася ў прэсе за ягоным подпісам і разьвезьлі велічэзныя стосы паперы па дварах і пад'ездах ні ў чым не павінных грамадзянаў. Вось такі ПІАР па-магілёўскі...

Бабруйскія прадпрыемствы даслалі ў сельскія раёны вобласьці 150 грузавых аўтамабіляў разам з кіроўцамі. Так загадала ўлада. І прамысловасьць, якая ўжо даўно здалася бяз бою начальству, бездакорна выканала загад. А зь іншага боку, прамысловасьць на 60% працуе "на склад", можа няхай крыху перадыхне. Цяпер галоўнае – хлеб сабраць, кармы назапасіць. Пад гэтае дзіўныя рэчы адбываюцца. Напрыклад, бабруйскі шынны камбінат даслаў на вёску трох камбайнэраў! Магчыма, іх спэцыяльна узялі на працу, каб было каго накіраваць у камандзіроўку. Яшчэ больш дзівам падаецца інфармацыя пра ўдзел у сельгасклопатах, напрыклад, Цэнтральнага ўнівэрмага. Не зьдзіўлюся, калі падшэфныя гаспадаркі зьявяцца ў абутковай майстэрні альбо кухні дзіцячага харчаваньня.

Днямі, пратэстуючы супраць затрымкі заробку, мэдыкі 4-й магілёўскай дзіцячай паліклінікі пачалі прыём пацыентаў на гадзіну пазьней. Грошы, як водзіцца, адразу знайшлі й выплацілі. Сама ўлада такім чынам і паказвае надзейны шлях абароны чалавечых правоў.

Да сустрэчы,
Сымон Глазштэйн.

У зачыненыя дзьверы дастукацца будзе нялёгка

Гэтыя здымкі сьведчаць пра шчырае імкненьне дэлегацыі Парлямэнцкай Асамблеі Савета Эўропы аб'ектыўна разабрацца ў перадвыбарчых беларускіх абставінах. Насёньня яна зьехала з краіны, зрабіўшы заяву аб тым, што ня мае намеру рэкамэндаваць сэсіі ПАСЭ паставіцца да маючых адбыцца ў нас парлямэнцкіх выбараў лагодна і паважліва. Сустрэчы з афіцыйнымі асобамі краіны, прадстаўнікамі апазыцыі, наведаньне за кратамі спадароў Кудзінава і Клімава (былых дэпутатаў легітымнага пасёньня Вярхоўнага Савета, чые крымінальныя прысуды матываваныя палітычнымі абставінамі) вымусілі эўрапейскую дэлегацыю зрабіць адзіна правільную выснову: беларуская ўлада не выконвае міжнародных дамоўленасьцяў у галіне правоў і свабодаў чалавека, маркуе правесьці восеньскія выбары паводле сваіх правілаў, далёкіх ад дэмакратызму і забесьпячэньня роўных умоваў для ўсіх удзельнікаў гэтай кампаніі. Тым часам сэсія ПАСЭ мае намер вызначыцца адносна выбараў у Беларусі і, у прыватнасьці, па пытаньню накіраваньня на іх сваіх назіральнікаў не пазьней за жнівень, тым самым пакідаючы для нас пакуль, як гаворыцца, дзьверы адчыненымі. Аднак, па ўсяму відаць, Лукашэнка не зьбіраецца імі скарыстацца...

Фота IREX

Дзе зьберагаць грошы

Працоўныя будні аддзяленьня "Інфабанку" азмрочылі ягоную шыкоўную прэзэнтацыю.

Аддзяленьне "Інфабанку" распачало ў Магілёве сваю дзейнасьць дзякуючы намаганьням дырэктара аўтамабільнага заводу імя Кірава Аляксандра Лакізы. Прадпрыемства аджалела і адрамантавала для патрэбаў установы частку свайго гістарычнага будынку, правяло рэклямную кампанію ў мясцовай прэсе й на тэлевізіі. Рабочых афармляць рахункі ў новым банку прымушалі аж да пагрозы выклікаў да начальнікаў цэхаў. За гэта завод спадзяецца атрымаць фінансовую дапамогу, якая сапраўды абяцаная. Аднак першая ж пасьля прэзэнтацыі супольная акцыя партнэраў азмрочыла іх добрыя адносіны.

29 ліпеня, калі была абвешчаная нарэшце выплата заробку, некалькі сотняў чалавек з самай раніцы сабраліся на пляцоўцы перад банкам. Прычынай ажыятажу стала звычайная неабавязковасьць адміністрацыі МаАзу. Згодна калектыўнай дамовы, разьлічэньні з працоўнымі павінны ажыцьцяўляцца не пазьней за 12-е чысло кожнага месяцу (першая частка заробку) і да 21-га (канчатковы разьлік). Насамрэч так бывае не заўсёды. Таму за свае кроўныя людзям выпадае ня толькі ля станка працаваць, але і ў нэрвовым натоўпе ў касу павалтузіцца.

За дзень магілёўскае аддзяленьне "Інфабанку" ня здольнае абслужыць больш за 700-800 чалавек. Нават пры спрыяльных умовах. Да такіх тыя, што склаліся ў суботу 29 ліпеня, аднесьці было ніяк не магчыма. Паколькі ў памяшканьне дапускалі толькі па 2-3 чалавекі, нецярплівы натоўп ладна ціскануў на дзьверы. Тыя затрышчалі. Атмасфэра напалілася настолькі, што вартавы міліцыянт выклікаў ОМОН. Але ў дужых шварцэнэгераў таксама не хапіла сілаў, каб супрацьстаяць пралетарскай навале, і яны былі імгненна зьмеценыя з ганку.

У натоўпе было чуваць сьціснутыя крыкі. Пацярпелай у штурханіне жанчыне выклікалі "хуткую дапамогу". Мужчына выбраўся з натоўпу басанож і абадраны. Хваляваньне народу дасягала мяжы...

Супакоіць людзей спрабавала намесьніца дырэктара МаАзу Натальля Анупрыенка. Аднак тое было запозьнена, бо вынікам ейнага ўмяшальніцтва сталася брудная лаянка зь непахіснага натоўпу. Банк нагадваў крэпасьць у аблозе. Усё ж некаторым працаўнікам заводу ў гэты дзень пашчасьціла пакінуць "месца бою" цэлымі й нават не з пустымі кішэнямі. А апошнія з тых, каго адміністрацыя заводу пераканала адкрыць рахункі ў "Інфабанку", атрымалі свае заробкі толькі ў аўторак, 1 жніўня. Дарэчы, некаторыя з новых банкаўскіх кліентаў зьдзіўлена пабачылі ў паперах, што рахункі яны афармілі яшчэ 2 красавіка, калі менаванага банку ў Магілёве ўвогуле не было.

...Зараз легкаверныя й падатлівыя рабочыя МаАзу адбіваюца ад кпінаў тых, хто хутка й без праблемаў атрымалі свае заробкі ў надзейнай ашчаднай касе.

Аляксандар АЛЕКСАНДРОВІЧ

АБ'ЯВА

У Магілёве адчыненая грамадзкая прыёмная, дзе можна атрымаць бясплатную кансультацыю па пытаньнях абароны правоў чалавека.

Кансультуе грамадзянаў юрыдычная група мясцовага аддзяленьня Беларускага Хельсінскага Камітэту і Магілёўскага праваабарончага цэнтру.

Адрас: 212030, г. Магілёў, вуліца Ленінская, дом 27, пакой 57 (памяшканьне МГА «Гуманітарная ініцыятыва»).

Кантактны тэлефон: 25-90-91.

(Працяг тэмы на 8-й стар.)

“Тыднёвік” працягвае цыкль перадвыбарчых публікацыяў. Гэтым разам на першаснае месца па важкасьці праблемы выходзіць тэма міжнароднага назіраньня. Справа ня толькі ў тым, што самое па сабе яно можа аказаць станоўчы ўплыў на выбарчы працэс. У прысутнасьці міжнародных назіральнікаў альбо адсутнасьці іх хаваецца больш прынцыповая праблема: прызнаньня альбо непрызнаньня саміх выбараў. Прапануемыя артыкулы даюць падставу пра гэта падумаць.

Памяць і забыўлівасьць

Хутка ўсіх нас паклічуць да выбарчых урнаў. Многія з нас яшчэ памятаюць савецкія выбары. Варта нагадаць каротка пра іх тым, хто ня ведае альбо забыўся. Нездарма існуе аксыёма, што той, хто забываецца на сваё мінулае, не жадае альбо ня ўмее браць зь яго станоўчыя ўрокі, рызыкуе перажыць яго яшчэ раз з усімі ранейшымі непрыемнасьцямі і ўскладніць сваё бягучае і будучае жыцьцё. Таму адразу адказна пазначу: некалькі пакаленьняў савецкіх людзей ніколі й нікога не выбіралі. Яны былі ўдзельнікамі – статыстамі ў маляўнічым масавым прадстаўленьні, якое мела назву "усенародных выбараў". Усё гэта плянавалася, разьмяркоўвалася, адпрацоўвалася ў цішыні партыйных кабінэтаў. Асноўнай дэтальлю тагачасных выбараў былі, зразумела, кандыдаты на дэпутаты розных узроўняў. Яны вызначаліся ў тых жа кабінэтах і, калі праходзілі шматбаковую праверку адпаведных органаў, – іх вялі на прадпрыемствы, у гаспадаркі, працоўныя ды іншыя калектывы для вылучэньня. Паколькі народ верыў (а гэта ўтульна і неклапатліва), што за яго думаюць, прымаюць заўсёды "правільныя рашэньні", вылучэньне кандыдатаў адбывалася лёгка, узнёсла, адзінадушна. У рэдкіх выпадках хто-небудзь адважваўся выказаць так званы "наказ", каб тут жа пачуць адпаведнае абяцаньне, што кандыдат толькі і думае як бы выканаць "народную волю"... Урэшце надыходзіў дзень выбараў (ці як тады казалі: сьвята сапраўднай дэмакратыі). Усе дружна тупалі на выбарчыя ўчасткі. Той, хто прыходзіў першым, мог набыць у буфэтах тое-сёе з "дэфіцыту", папіць без чаргі і ў прыстойным памяшканьні піўка. На выбарчых участках грала музыка, выступалі дзеці, круцілі кіно. Выбаршчыкі атрымлівалі бюлетэнь з прозьвішчам падзабытага кандыдата, а мо й ня чутага ніколі. Галоўнае, што ў яго (кандыдата) ніякіх супернікаў не было, у бюлетэні стаяла толькі адно прозьвішча. Заставалася пачакаць дзень-два – і абвяшчаліся вынікі "чарговай перамогі дэмакратыі": 99,9 % – "за"! А потым ужо выбраныя дэпутатамі (а іншых, яшчэ раз нагадаем, ня мелася) пачыналі шчыраваць за "за народ" на сэсіях – ад мясцовых саветаў да Вярхоўнага. Асноўнай задачай было адзінагалосна прагаласаваць за тое, што было падрыхтавана ізноў жа ў цішыні адпаведных кабінэтаў... Цяпер ведаем, чым гэта ўсё скончылася. Але ці скончылася для нас, беларусаў, ці скончылася ў нас, у Беларусі?

Скананьне процінатуральнай сыстэмы – гэта пытаньне часу. Але гэты час – кароткі ці доўгі – час жыцьця людзей, канкрэтных, рэальных, якім часта не да тэарэтычных развагаў і філязофскіх высноваў. І ўсё ж зусім без развагаў не абыйсьціся.

Беларуская маладая дзяржава пасьпела за свой кароткі час прыняць Канстытуцыю новай дэмакратычнай прававой краіны. Найпершае, што яна вызначыла – гэта падзяліла ўладу на заканадаўчую, выканаўчую і судовую. Ніякай іншай мадэлі дэмакратыя ў сьвеце ня ведае. Канстытуцыя надала Вярхоўнаму Савету, і толькі яму, права прымаць законы, вяршыць заканадаўства, вызначаць кірунак і зьмест дзяржаўных рэформаў і пэрспэктываў, пакінуўшы некаторым іншым дзяржаўным структурам права заканадаўчай ініцыятывы (што таксама правільна). Вярхоўны Савет з такімі паўнамоцтвамі можа фармавацца толькі воляй народа, падчас выбараў. Гэта таксама знайшло адлюстраваньне ў Асноўным законе.

Аднак па сапраўднаму народу гэтага ніхто не патлумачыў. Законаў, якія абавязаныя былі б забясьпечыць ягонае вышэйшае права вызначаць праз сваіх прадстаўнікоў у ВС усю дзяржаўную палітыку, дэмакраты прыняць не пасьпелі, а тыя, хто прыйшоў ім на зьмену – і не зьбіраліся. Малу-памалу наогул усё перавярнулася ў нас дагары нагамі. Цяпер, як вядома, адзін чалавек, што прыняў (праз рэфэрэндум, нідзе ў сьвеце не прызнаны) "новую канстытуцыю", усё й за ўсіх вызначае. Такі ж бездапаможны прапануецца нам выбраць увосень новы парлямэнт (ці дэпутацкую палату). Але тое будуць "выбары бяз выбараў", якія добра вядомыя нам па папярэдніх савецкіх гадах. І той з нас, хто прыме рашэньне прыняць у іх удзел, мусіць ведаць, што вартасных адрозьненьняў гэтыя выбары ад тых, савецкіх – ня маюць. На тых жа ўчастках будзе грымець музыка, у буфэтах будуць даваць дзяшовы дэфіцыт, у бюлетэнях будзе стаяць адзінае прозьвішча кандыдата, якога ўлада "ужо выбрала". І, на жаль, з той жа абыякавасьцю большасьць выбаршчыкаў аддасьць свае галасы, нават не пазіраючы ў бюлетэні.

Такая сытуацыя ў палітычным сэньсе называецца "гістарычнай петляй". Гэта калі грамадзтва і краіна, ступіўшы крыху наперад, ізноў вяртаюцца назад, да свайго горшага этапа. Так не хацелася б, каб мы патрапілі ў гэтую петлю трывала...

Алена КЛІМОВІЧ, *гісторык*

ВЫБАРЫ – 2000. КАНЦЭПЦЫЯ. ЗЬМЕСТ. ПРАКТЫКА

Міжнароднае назіраньне: умяшальніцтва ці дапамога?

Час ад часу цяперашняя ўлада й набліжаныя да яе няўтаймаваныя прапагандысты робяць гучныя заявы на тэму "умяшальніцтва ў нашыя ўнутраныя справы". Звычайна гэта адбываецца пасьля таго, як чарговыя факты парушэньняў правоў чалавека ў Беларусі становяцца агульнавядомымі.

Сярод непадрыхтаваных чытачоў дзяржаўнае прэсы, а таксама слухачоў і гледачоў манапалізаваных уладаю радыё й тэлебачаньня падобныя заявы знаходзяць добразычлівую рэакцыю й прававуюць салідарную з уладай крыўду на Захад, які, быццам бы, практыкуе "падвойныя стандарты" у дачыненьнях з нашай краінай.

Дасьведчаная, сьвядомая частка грамадзтва ведае, што Беларусь даўно і трывала "завязла" у міжнароднай прававой прасторы. Трэба нагадаць хаця б аб тым, што подпіс нашай краіны стаіць пад самым галоўным пасьляваенным сусьветным актам аб утварэньні ААН. У наступныя гады мы далучыліся яшчэ да шэрагу дамоваў, якія вызначаюць правы й абавязкі бакоў у галіне выкананьня й абароны правоў чалавека. Гэтае далучэньне было **добраахвотным**, мы самі ўсклалі на сябе адказнасьць. І тут трэба асобна зазначыць адно з асноўных палажэньняў падобных дамоваў: абарона правоў чалавека ня ёсьць чымсьці эксклюзыўным (прыватным) правам, роўна – і абавязкам, гэта – агульная справа ўсіх далучыўшыхся дзяржаваў. То бок, любы з удзельнікаў дамовы мае поўнае права актыўна ўмешвацца ўва ўнутраныя справы іншага ўдзельніка ў выпадку парушэньня тым дасягнутых дамоўленасьцяў. Тут дзейнічае просты й зразумелы прынцып: абарона правоў чалавека ня ведае абмежаваньняў і межаў.

Паколькі падпісаньне падобных дамоваў – справа выключна добраахвотная, кожны падпісант у любы час можа дэзавуяваць (адмяніць) свой подпіс й спыніць свой удзел у дамове, выйсьці зь яе. Толькі пасьля гэтага ён мае поўнае ***законнае*** права абвінавачваць каго-небудзь з нагоды "умяшальніцтваў", "падвойных стандартаў" ды іншых замахаў на сваё сувэрэннае права разумець правы чалавека па-свойму.

На першы погляд, справа гэтая не складаная, асаблівых высілкаў ды розуму не патрабуе: паслаў усіх... і рабі ў сваёй краіне што хочаш. Аднак затрымка ў тым, што страты пасьля такога кроку непараўнальна больш значныя за прывідныя выгоды. Бо перад дзяржавай-адступніцай імгненна зачыняюцца ўсе дзьверы ў цывілізаваныя краіны. А ў іх, акрамя дэмакратычных парадкаў, маецца яшчэ, як вядома, сучасная рынкавая эканоміка з навейшымі тэхналёгіямі, аграмаднымі фінансовымі рэсурсамі, рынкамі збыту прадукцыі, інвэстыцыйнымі магчымасьцямі й да т.п.

Цяпер мы знаходзімся на парозе падзеі, якая можа стацца для Беларусі вызначальнай: увосень павінны адбыцца парлямэнцкія выбары. Грамадзка-палітычная атмасфэра вакол іх усё больш напаляецца. Асноўная прычына напругі – упартае нежаданьне ўлады рэфармаваць Выбарчы кодэкс на падмурку агульнапрынятых дэмакратычных прынцыпаў. Гэта, калі казаць аб праблеме "у цэлым". Хапае й іншых дэталяў, што спадарожнічаюць выбарчаму працэсу. Зьвернем хаця б увагу на такі аспэкт гэтае тэмы, як міжнароднае назіраньне за выбарамі.

Захад вызначае выбары сьвятам правоў чалавека. Безумоўна, што так і павінна быць. І таму выбарам неабходная дапамога, нават абарона ад тых, хто намагаецца пераўтварыць іх у нешта іншае й выкарыстаць дзеля сваіх уласных мэтаў згодна прынцыпу: мэта апраўдвае сродкі.

Функцыі дапамогі й абароны выбараў бяруць на сябе назіральнікі. Роля міжнародных назіральнікаў вельмі важная для дзяржавы, якая хоча паказаць, што праз выбары яна прасоўваецца па шляху дэмакратычных рэформаў.

Беларусь намагаецца ўвайсьці ў Агульны эўрапейскі Дом. І эўрапейцы нікольki ня супраць. Аднак яны папярэджваюць: у нашым Доме ўласны статут, па якім у часе выбараў кожная краіна здае своеасаблівы іспыт па дэмакратыі. Эўропа прымае яго праз сваіх назіральнікаў. Улада нашая вельмі жадае, каб міжнародныя назіральнікі прыехалі ў Беларусь, бо самы іхны прыезд – ужо палова прызнаньня выбараў. Але акрамя выказваньня такога жаданьня, іншых патрэбных крокаў насустрач ня робіць. А гэтага для заходніх дэмакратычных структураў недастаткова.

У агульнай структуры АБСЭ ёсьць важкае падразьдзяленьне – Бюро па дэмакратычных інстытуцыях і правах чалавека (БДІПЧ) з штаб-кватэрай у Варшаве. У сваёй працы яно абапіраецца на Ўсеагульную дэклярацыю правоў чалавека, прынятую Генэральнай Асамблеяй ААН у 1948 годзе. Яно адказвае за дзейснасьць правоў чалавека, дэмакратыі й пашырэньне вяршынства закону ўва ўсім рэгіёне АБСЭ. Мы ўваходзім у гэты рэгіён і ў якасьці сапраўднага (пакуль) сябра арганізацыі цалкам падзяляем, падтрымваем й абавязаныя выконваць усе статутныя патрабаваньні АБСЭ.

У згаданым Бюро ёсьць Аддзел па выбарах. Ён мае значныя паўнамоцтвы. У прыватнасьці, акром самое арганізацыі й правядзеньня назіраньня, Аддзел дапамагае арганізоўваць экспэртызы выбарчага (і зьвязанага зь ім) заканадаўства, выказвае рэкамэндацыі па выніках назіраньня за выбарчым працэсам. Дарэчы, Аддзел дэталёва вывучыў матэрыялы назіраньня за беларускім рэфэрэндумам-96, і даў рэкамэндацыю не прызнаваць ягоныя вынікі ў тым фармаце, на якім настойвалі аўтары гэтага мерапрыемства.

Усе назіральнікі за выбарамі, незалежна ад іхняй нацыянальнай палітычнай сыстэмы й сыстэмы выбараў, на працягу назіраньня злучаныя Ўсеагульнай дэклярацыяй, у артыкуле 21-м якой дакладна гаворыцца:

1. Кожны чалавек мае права браць удзел у кіраваньні сваёй краінай непасрэдна ці праз свабодна абраных прадстаўнікоў. (Гэтае палажэньне ў падобнай рэдакцыі перанесенае ў "абедзьве" Канстытуцыі Беларусі).

2. Воля народа павінна быць асновай улады ўраду; гэтая воля павінна ўвасабляцца праз пэрыядычныя й нефальсыфікаваныя выбары...

Зыходзячы з вышэйпрыведзенага, АБСЭ лічыць, што назіраньне за выбарамі – гэта эфэктыўная паслуга, якую дзяржавы-удзельніцы АБСЭ забясьпечваюць дзеля прасоўваньня й узмацненьня дэмакратычнага ладу. Назіральнікі абавязаныя даць ацэнку выбарам у адпаведнасьці з правіламі АБСЭ. Найперш гэтыя правілы павінны быць адлюстраваныя ў Канстытуцыі краіны, а таксама ў законе аб выбарах, у законе аб паводзінах палітычных партыяў падчас выбараў (такога асобнага закону ў нас наогул няма), у законе аб СМІ (гэты ў нас ёсьць, аднак вельмі "дапоўнены й выпраўлены" не ў дэмакратычны бок). Эўрапейцы падчас выбараў надаюць першасную ўвагу палітычным партыям. Нашыя стваральнікі законаў таксама гэтым "турбуюцца": як бы зрабіць, каб вагу палітычных партыяў, асабліва апазыцыйных, зьвесьці да чыста сымбалічнай. І пакуль яны ў гэтай справе маюць посьпех. Вось толькі чым усё гэта скончыцца? Бо зусім невыпадкова ў правілах АБСЭ абазначана: "БДІПЧ ня мае на мэце назіраць за выбарамі, падчас якіх абавязацельствы перад АБСЭ не адлюстраваныя ў існуючым заканадаўстве і правілах".

Тут не залішнім будзе нагадаць, што АБСЭ ўжо правяла экспэртызу нашага новага Выбарчага кодэксу, вынікам чаго былі высновы аб неадпаведнасьці гэтага закону дэмакратычным прынцыпам. Нават калі ўладам і пашчасьціць "заманіць" міжнародных назіральнікаў на нашую сувэрэнную тэрыторыю з дапамогаю шматлікіх абяцаньняў "усё выправіць й прывесьці ў адпаведнасьць", то й на гэты выпадак АБСЭ папярэджвае: "БДІПЧ ня згоднае з пунктам погляду, што простая прысутнасьць назіральнікаў забясьпечвае легітымнасьць выбарчага працэсу. Меркаваньне аб выбарах ствараецца на падмурку мэтадалёгіі назіраньня й далейшых высноваў". Такім чынам бяру на сябе сьмеласьць сьцьвярджаць, што ніякія ўладныя арганізацыйна-прапагандысцкія манэўры вакол выбарчай тэмы не дадуць ёй жаданых вынікаў. Прычына простая: эўрапейцы "закасьцянелыя" у сваім дэмакратычным сьветаўспрыманьні, яны народжаныя й выхаваныя ў асяродку, дзе неабходнасьць дзейнічаць паводле існуючых законаў ня проста звычай, але генэтычная неабходнасьць. Калі ім давядзецца так ці йнакш назіраць за нашымі выбарамі й рабіць аб іх свае высновы, ня ўспрымуць яны аніякіх заклінаньняў на тэму "асаблівасьцяў беларускага пераходнага пэрыяду", "мэтазгоднасьці бягучага моманту", "непадрыхтаванасьці грамадзтва й партыяў" і да т.п...

Скажам праўду самім сабе: сёньня мы не гатовыя да прыняцьця бескарыснай дапамогі ад людзей і дзяржаваў, якія намнога вышэй нас па свайму дэмакратычнаму разьвіцьцю. Пакуль што ў іхняй спробе дапамагаць мы бачым толькі "умяшальніцтва ў нашыя ўнутраныя справы". Гэта – клясычны прыклад "фэлахскай" псыхалёгіі першабытнага селяніна-уласьніка, які бачыць вакол сябе выключна ворагаў, што намагаюцца захапіць ягонае "дабро" і жыцьцёвую прастору.

І ўсё ж, незалежна ад нашага жаданьня, назіраць за намі будуць. Гэта як доктар сочыць выпраўленьне цяжка й даўно хворага пацыента. Але шкада, што гэты працэс будзе адбывацца скрозь халодную шчаліну пабудаванай з нашага боку жалезнай заслоны.

Георгі ЛІСОЎСКІ, *публіцыст*

Праграма тэлебачаньня з 14 па 20 жніўня

•• Понедельник, 14 августа ••

Праграму тэлеканалаў
мы друкуем на замову чытачоў.
Гаспадары праграмы
падаюць нам яе на расейскай.
Рэдакцыя фізычна (па часе)
не пасьпявае яе перакласьці.
Просім разглядаць гэтыя старонкі
як тэхнічна-службовы матэрыял,
які ня мае дачыненьня да зьместу
й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.00 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами».
9.50 Здоровье.
10.15 «Однажды летом». Музыкальная сказка.
10.40 Теленавигатор.
11.10 «Все мои дети».
11.55 «Судьба человека».
12.25 «Танго. Танго».
14.30 «Три истории с телефоном». Худ.фильм.
15.10 «Четыре танкиста и собака».
16.07 «А музыка звучит...»
16.37 Авто-парк.
16.47 Премьера песни.
17.10 Столица.
17.40 Док. фильм.
18.00 Сериал «Сити».
18.44 МСН.
19.15 Политические диалоги.
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Детектив «Альбина Аллигатор».
23.25 Третий тайм.
0.05 Криминальная хроника.

ОРТ

13.30 «Вместе».
14.00, 17.00, 23.10 Новости.
14.20 Мультсериал.
14.40 Звездный час.
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 Клуб «Белый попугай».
18.15 Худ. фильм «Пароль знали двое».
20.00 Время.
20.45 «Тысячелетие».
21.40 В. Цой в фильме «Игла».
23.25 «Паранормальные явления. Закрытое досье».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 «Комиссар Рекс».
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
21.55 «Следствие ведут знатоки».
23.35 «Колизей».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Неприкасаемые».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Торпедоносцы».
13.30 Криминал.
14.00 «Голубое дерево».
15.30 Намедни-73.
16.30 Впрок.
16.40 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.
18.35 «Три мушкетера».
20.25 Док. сериал. «XX век. Русские тайны».
21.45 Тушите свет.
22.00 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
23.05 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Короткометражный худ. фильм.
12.15 Программа-призер «Красная книга».
12.30 «Штрафники». Док. фильм. Часть 2-я.
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.20 Мультфильмы.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.
15.50 Кто мы? «Хроника смутного времени».
16.15 Магия Жизели.

«МОГИЛЕВ-1» НА БТ

13.10 Пунктир.
13.40 «Сегодняшние достижения — гарантия будущего».
14.05 Видеодром.

«МОГИЛЕВ-1»

8.00 Астро-дайджест.
8.10 «Саманта». Телесериал.
9.00 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.25 «Марс атакует!» Комедия.
16.30 «Таггерт». Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 «Путешественники во времени». Док. сериал.
17.55 «Праздник в вашем доме».
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Леди Макбет Мценского уезда». Худ.фильм.
22.20 Астро-дайджест.
22.25 «Идеальное преступление». Драма.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Боеголовка».
9.55 Телемагазин.
10.15 «Все в сад».
10.40 Телемагазин.
11.05 «Катастрофы недели».
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Муз.антракт.
18.45 «Фантастические существа. Оборотни». Док. фильм.
19.10 Мультфильм.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 «Белый викинг». Худ. фильм.
23.05 Спортивная программа.

•• Вторник, 15 августа ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.10 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Мультсериал «КОАПП».
10.10 «На волне взаимопонимания».
11.10 «Все мои дети».
11.55 «Одиссея команды Кухто».
12.25 Третий тайм.
13.10 «Семь маленьких рассказов о первой любви». Худ. фильм.
14.15 Туробъектив.
15.15 «Четыре танкиста и собака».
16.15 Док. фильм.
17.10 Телефильм.
17.30 «Напевы земли белорусской».
18.00 Сериал «Сити».
18.44 МСН.
19.15 Ток-шоу «Будни».
20.00 «Все мои дети».
20.47 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Худ.фильм «Точка отсчета».
23.25 «Музыка без границ».
0.05 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 Здоровье.
9.45 Колесо истории.
10.30 «Компьютерные войны».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.40 Царь горы.
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 Худ. фильм «Хищники».
19.15 Жди меня.
20.00 Время.
20.45 «Полная безопасность».
21.40 Звезда по имени Солнце. 10 лет спустя.
22.10 В. Цой и группа «Кино». 5 мая 1990 года.
23.35 «К востоку от рая».
0.40 «Затерянные на земле».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 «Комиссар Рекс».
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
22.00 «Следствие ведут знатоки».
23.55 Мелодрама «Улица Канареек».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Комедия «Блондинка за углом».
13.30 «Я и моя собака».
14.00 «Голубое дерево».
15.30 Намедни-74.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.35 «Три мушкетера».
20.25 «Один день».
21.45 Тушите свет.
22.00 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
23.05 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Кочубей». Худ. фильм.
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.20 «Красная книга».
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.
15.45 Кто мы?
16.10 Серебряный век.

«МОГИЛЕВ-1» НА БТ

14.35 Тяжелый день.

«МОГИЛЕВ-1»

6.30, 7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны ра-ніцы».
8.05 «Саманта». Телесериал.
8.50 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.15 «Идеальное преступление». Драма.
16.30 «Таггерт». Телесериал.
17.15 Мультфильм.
17.30 «Путешественники во времени». Док. сериал.
17.55 «Праздник в вашем доме».
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты». Телесериал.
21.45 Астро-дайджест.
21.50 «Мужчина как женщина». Комедия.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Комедия «Лихая парочка».
9.45 Телемагазин.
10.10 «Вавилон-5».
11.00 Сериал «Морская полиция».
11.50 Телемагазин.
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Мультфильм.
18.40 «Пляж» Телесериал.
19.25 «Поздравления».
21.00 Док. фильм.
21.25 Высокая мода.
21.35 «Последние дни Фрэнки» Худ.фильм.
23.15 Спортивная программа.

•• Среда, 16 августа ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.00 Новости.
8.15 «Сегодня с вами».
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Мультфильмы.
9.35 «Око».
9.55 Компьютерный полигон.
10.15 Столичный хит.
11.15 «Все мои дети».
12.00 Ток-шоу «Будни».
12.45 «Ворон». Киноочерк.
13.15 Видимо-невидимо.
15.13 «Четыре танкиста и собака».
16.05 Мультфильм.
16.25 «Банановый остров».
17.10 Док. фильм.
17.30 «Макаенка, 9».
18.00 Сериал «Сити».
18.44 МСН.
19.15 Лотерея «Толока».
19.25 «Наши песни».
19.55 «Все мои дети».
20.42 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Комедия. «Паспорт».
23.30 Королевская охота.
0.10 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.25 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 Пока все дома.
9.50 Жди меня.
10.30 «Компьютерные войны».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.40 Зов джунглей.
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 Диагноз для Чикатило.
17.50 Футбол. Сборная России — сборная Израиля. В перерыве:
18.50 Греко-римская борьба.
20.00 Время.
20.45 «Полная безопасность».
21.40 «Как стать Наполеоном».
22.40 «Цивилизация».
23.10 «К востоку от рая».
23.55 «Затерянные на земле».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 «Комиссар Рекс».
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
22.00 «Следствие ведут знатоки».
0.05 Прикл. фильм «Африканский лев».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
8.40 Мультфильм.
15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
15.30 Намедни-75.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.35 Худ. фильм «Большая семья».
20.20 Криминальная Россия.
21.45 Тушите свет.
22.00 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
23.05 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Веселые Расплюевские дни». Худ. фильм.
13.05 «Красная книга».
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.20 Мультфильмы.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.
15.45 Кто мы?
16.10 Серебряный век.

«МОГИЛЕВ-1» НА БТ

14.25 Бобруйский вариант.
14.45 Мультфильм.

«МОГИЛЕВ-1»

6.30, 7.10 «Ранехонько!».
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта». Телесериал.
8.50 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.15 «Мужчина как женщина». Комедия.
16.30 «Таггерт». Телесериал.
17.20 «Железный фактор».
17.55 «Праздник в вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты».
21.50 Астро-дайджест.
21.55 Спорт планеты.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Худ.фильм «Последние дни Фрэнки».
9.50 Док. фильм.
10.15 Мультфильм.
11.35 «Музыкальная пауза».
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Муз.антракт.
18.40 Док. фильм.
19.05 Мультфильмы.
19.30, 20.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
21.20 Высокая мода.
21.30 Худ.фильм. «Мои счастливые звезды-2».
23.05 Спорт. программа.

•• Четверг, 17 августа ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.25 Новости.
8.15 «Цена победы». Док. фильм.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 Док. фильм.
9.55 Мультиклуб.
10.25 Дом кино.
11.15 «Все мои дети».
12.00 «Наши песни».
12.30 Док. фильм.
13.15 Комедия «Покровские ворота».
14.27 «Дикая природа».
15.10 «Четыре танкиста и собака».
16.07 V Международный фестиваль православных песнопений.
17.10 Арсенал.
17.35 Усадьба.
18.00 Сериал «Сити».
18.44 МСН.
19.15 «Премьер-парад».
19.40 «Купаловцы: взгляд сквозь время».
19.55 «Все мои дети».
20.42 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Худ.фильм. «Из жизни отдыхающих».
23.10 «Крок».
23.35 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.25, 23.25 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 Смехопанорама.
9.50 Человек и закон.
10.30 «Компьютерные войны». Закл. серия.
13.30 «Вместе».
14.15 Мультсериал.
14.40 «100%».
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 «Каламбур».
18.00 Комедия «Нежный полицейский».
20.00 Время.
20.45 «Полная безопасность».
21.40 «Как быть Наполеоном».

22.40 «Собрание заблуждений».
23.10 «К востоку от рая».
0.05 «Затерянные на земле».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 «Комиссар Рекс».
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
22.00 «Следствие ведут знатоки».
23.45 «Театр + ТВ». О.Табаков.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Нежный возраст».
13.30 Путешествия натуралиста.
14.00 «Голубое дерево».
15.30 Намедни-76.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.35 Детектив «Чистая страница».
20.35 Профессия — репортер.
21.45 Тушите свет.
22.00 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
23.05 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Хотите — верьте, хотите — нет». Худ. фильм.
12.45 «Красная книга».
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.20 Мультфильмы.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.
15.45 Кто мы?
16.10 «Бабочка». В.Набоков.

«МОГИЛЕВ-1»

6.30, 7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта». Телесериал.
8.50 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.15 «Леди Макбет Мценского уезда». Худ. фильм.
16.30 «Из жизни женщин».
17.00 Ток-шоу «Я сама».
18.00, 20.00 «Праздник в вашем доме».
18.50 Мультфильм.
19.00 «Откровенно...».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
21.00 «Только ты».
21.45 Астро-дайджест.
21.50 «Незримый путешественник». Драма.
23.15 «Сверхнаука». Док. сериал.

2-Й КАНАЛ

7.00-9.00 «Энергетический завтрак».
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Док. фильм.
19.25 «Поздравления».
21.00 «Тайна Александрийского столпа» Док. фильм.
21.23 Высокая мода.
21.35 Худ. фильм «Слуги дьявола».
22.50 Спортивная программа.

•• Пятница, 18 августа ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.30 Новости.
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 «Волшебник Изумрудного города». Спектакль.
11.10 «Все мои дети».
11.55 «Премьер-парад».
12.20 Усадьба.
12.45 Киноочерк.
13.10 «Покровские ворота».
15.10 «Четыре танкиста и собака».
16.05 Регион.
16.30 «Риск-версия».
17.10 Марсово поле.
17.30 «А музыка звучит...»
18.00 Сериал «Сити».
18.44 МСН.
19.20 Бездельник.
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.48 Драма «Английский пациент».
0.40 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.35 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 А.Мордвинова в программе «Женские истории».
9.45 Клуб «Белый попугай».
10.25 «Ералаш».
10.40 Диагноз для Чикатило.
13.30 «Вместе».
14.20 Страна чудес.
14.55 КВН-2000.
17.30 Джентльмен-шоу.
18.00 Человек и закон.
18.45 Вкусные истории.
18.55 Поле чудес.
20.00 Время.
20.45 Детектив «Лавры и яд».
21.50 «Как погибнуть Наполеоном».
22.50 Триллер «Лихорадка».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Кинескоп».
18.00 Сам себе режиссер.
18.25 Вино-шоу-кур.
19.30 Дежурная часть.
19.50 «Истории любви».
22.00 Боевик «Преступные связи».
0.00 Худ. фильм «Меня зовут Арлекино».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Комедия «Уникум».
13.30 Служба спасения.
14.00 «Голубое дерево».
15.30 Намедни.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.40 Комедия «Полосатый рейс».
20.20 «Женский взгляд».
21.45 Тушите свет.
22.00 Детектив «Когда любовь убивает».
23.45 «Кентерберийские рассказы». Худ. фильм.

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Драгоценный подарок». Худ. фильм.
13.00 «Красная книга».
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.20 Мультфильмы.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.
15.45 Кто мы?
16.10 Иосиф Бродский.

«МОГИЛЕВ-1» НА БТ

14.15 «Откровенно...»
14.35 «Скарбы». «Шклоў. Мінулае і сучаснае».

«МОГИЛЕВ-1»

6.30, 7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Саманта». Телесериал.
8.50 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.15 «Незримый путешественник». Драма.
16.30 «Из жизни женщин».
17.00 «За гранью возможного». Телесериал.
17.45 Мультфильмы.
17.55 «Праздник в вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.05 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты». Телесериал.
21.50 Астро-дайджест.
21.55 Рейтинг-фильм.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Комедия. «Как удрать из проклятого городка».
10.10 «Вавилон-5».
11.00 «Морская полиция».
11.50 Телемагазин.
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Муз.антракт.
18.45 «Пляж».
19.30, 20.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
21.20 Высокая мода.
21.30 Худ. фильм «Авария».
23.05 Музыкальная программа.

•• Суббота, 19 августа ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Сущность.
8.30 Усадьба.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами.»
9.55 «Индаба». Телесериал.
10.20 «Все нормально, мама!»
10.50 «Одиссея команды Кухто».
11.20 Компьютерный полигон.
11.40 Вершина мира.
12.05 Белорусский дом.
12.35 Мультфильмы.
13.00 Бон тон.
13.30 «На гребне волны».
14.15 МСН.
14.30 Познай себя.
15.10 Олимп.
15.40 Ток-шоу «Будни».
16.25 АРТ-клуб.
16.55 Земляки.
17.55 Худ. фильм «Остров погибших кораблей».
20.25 Мультфильмы.
20.45 Премьера песни.
21.00 Панорама.
21.50 «Христофор».
22.10 Комедия «Коварный план Сьюзен».
23.35 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря.
7.25 «Все путешествия команды Кусто».
8.20 Играй, гармонь любимая!
8.50 «Ералаш».
9.10 Смак.
9.30 Экстренный вызов.
10.00 «С легким паром!»
10.30 Утренняя почта.
11.05 Великое Освящение Храма Христа Спасителя.
13.00 В мире животных.
13.45 Русский музей.
14.10 «Горец».
15.00 Седьмое чувство.
15.40 Комедия «Страховой агент».
17.15 В. Малявина в программе «Женские истории».
17.45 «Ералаш».
18.05 Концерт к юбилею ВДНХ.
20.00 Время.
20.45 Комедия «Не может быть».
22.35 Худ. фильм «Самородок».

РТР

7.00 Мультфильмы.
7.15 Прикл. фильм «Невероятный капитан Немо».
9.00 Доброе утро, страна.
9.50 «Сто к одному».
10.35 Сам себе режиссер.
11.05 «Друзья-II».
11.40 Золотой ключ.
12.00 «России верные сыны».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Комедия «Дама с попугаем».
15.00 «Вечера в Политехническом».
16.00 «Пресс-клуб».
17.00 «Моя семья».
18.00 «Два рояля».
19.30 «Городок».
20.05 «Аншлаг» и К°.
21.10 Боевик «Ночной огонь».
23.10 Триллер «Стрингер».

НТВ

7.00 Сегодня.
7.15 Комедия «Полосатый рейс».
8.45 Мультфильм.
9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.15 Криминал.
9.40 «Экстремальные ситуации».
10.25 «Растительная жизнь».
11.25 Худ. фильм «Право на танец».
13.30 «В нашу гавань заходили корабли».
14.35 Профессия — репортер.
15.30 Намедни-78.
16.20 «Я и моя собака».
16.50 «Она написала убийство».
18.35 Детектив «Полицейская история».
20.35 Профессия — репортер.
21.45 Детектив «Три дня Кондора».
23.55 Ток-шоу «Про это».

КУЛЬТУРА

9.05 «Аистенок».
9.30 Откуда музыка берется?
9.45 «Российский курьер».
10.25 Ортодокс.
10.50 «Американское кино и массовые жанры».
11.20 «Развод леди Икс». Худ. фильм.
12.45 Мультфильм.
13.00 Парижский журнал.
13.30 Новости культуры.
13.45 Вестерн. «Маклинток».

«МОГИЛЕВ-1»

15.00 «Пятнадцатилетний капитан». Фильм-детям.
16.25, 18.30 «Праздник в вашем доме».
17.45 «Эко-Пойнт».
19.30 Телемагазин.
19.40 «Легионер». Боевик.
21.15 Видеодром.
21.40 «Остров амфибий». Фантастика.
23.15 Астро-дайджест.
23.20 «Девятые врата». Мистический триллер.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.30 Дорожный патруль.
7.45 Диск-канал.
8.20 «Бис».
8.55 «Фестиваль самодеятельного творчества».
10.20 «Как стать звездой?»
10.55 «Пальчики оближешь».
11.25 «Без вопросов».
12.00 Новости.
12.20 «Мое кино».
14.00 «Наши любимые животные».
14.35 «Своя игра».
15.00 «Х-фактор».
15.35 СВ-шоу. Лада Дэнс.
16.30 «Просто Зануда».
17.00, 18.30 «Поздравления».
18.00 «Благая весть с Риком Реннером».
19.30 Худ.фильм «Зевс и Роксана».
21.00 Высокая мода.
21.10 Худ.фильм. «Робин Гуд — принц воров».
23.35 Муз. программа.

•• Воскресенье, 20 августа ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Мультсериал.
8.30 Здоровье.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Мультиклуб.
9.55 «Индаба».
10.20 Туробъектив.
10.40 «Все нормально, мама!»
11.10 «Премьер-парад».
11.35 Арсенал.
12.00 Марсово поле.
12.20 Зорная ростань.
12.50 «На волне взаимопонимания».
13.35 «На гребне волны».
14.20 МСН.
14.35 Сельчане.
15.15 «Сегодня с вами.»
15.40 Наши песни.
16.10 Теленавигатор.
16.35 Комедия «Домашний арест».
18.25 Банка комиксов.
19.00 «Судьба человека».
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.55 Ток-шоу «Карамболь».
21.30 Драма «Ворошиловский стрелок».
23.05 Акколада.
23.35 Футбол. «Славия»(Мозырь) — «Торпедо-МАЗ» (Минск).
0.25 Авто-парк.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Армейский магазин.
7.40 «Дисней-клуб».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 Пока все дома.
10.05 «Альф».
10.35 Здоровье.
11.05 Худ. фильм «Умирать не страшно».
13.00 Клуб путешественников.
13.45 Русский музей.
14.10 «Горец».
15.05 Возможно все!
15.25, 15.50 «Дисней-клуб».
16.15 «Чтобы помнили..»
17.15 Смехопанорама.
17.50 «Ералаш».
18.05 «Особенности национальной охоты».
20.00 Время.
21.00 Боевик «Голубой гром».
22.55 Время футбола.
23.40 Худ. фильм «Дьявол и десять заповедей».

РТР

7.00 «Устами младенца».
7.30 Мультфильм.
7.50 Папа, мама, я — спортивная семья.
8.50 Доброе утро, страна.
9.30 «Аншлаг» и К°.
10.30 «Городок».
11.00 Русское лото.
11.40 Прославление новомучеников и исповедников российских.
13.00, 19.00 Вести.
13.25 Диалоги о животных.
14.20 Планета Земля.
15.20 Боевик «Проект «А».
17.10 Детектив «Возвращение «Святого Луки».
19.35 Детектив «Черный квадрат».
21.50 Муз. программа «Сам себе концерт».
23.45 Комедия «Основное событие».

НТВ

7.00 Сегодня.
7.15 Сказка «Синяя птица».
9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.20 Путешествия натуралиста.
9.50 «Рублевая зона».
10.20 «Полундра».
11.30 Служба спасения.
12.00 Боевик «Рио Лобо» — Волчья река».
14.10 Фитиль.
14.20 Без рецепта.
15.25 Большие родители.
16.00 Независимое расследование.
16.50 «Она написала убийство».
18.40 Боевик «Зона преступности».
20.40 «Куклы».
21.45 «Неприкасаемые».

КУЛЬТУРА

9.05 «Аистенок».
9.30 «Веселые истории». Худ. фильм.
10.55 Мой цирк.
11.20 Экспедиция «Чиж».
11.45 «Консилиум».
12.10 Мультфильм.
12.40 Док. фильмы.
13.30 Новости культуры.
13.45 «Дон Кихот». Худ. фильм.

«МОГИЛЕВ-1»

15.00 «Могилевщина православная».
15.25 «Новые приключения гномов». Мультсериал.
16.00 «Синяя птица». Фильм-детям.
17.35 «Встреча с...»
18.25 «Эко-Пойнт». Телесериал.
19.10 Телемагазин.
19.20 «Чужие деньги». Комедия.
21.00 Астро-дайджест.
21.05 «Однажды вечером».
22.00 «Пистолет». Боевик.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.50 Юмористическое шоу «Амба-ТВ».
8.20 «Ле-Go-Go».
8.55 Стильное шоу «Фасон».
9.30 «Все в сад!».
9.55 «Фактор успеха».
10.25 «Шоу Бенни Хилла».
11.35 Телемагазин.
11.40 Канон.
12.10 Дорожный патруль. Расследование.
12.30 Худ. фильм. «Вас вызывает «Таймыр».
14.05 Телемагазин.
14.15 «Вы —очевидец».
15.10 «И снова 33 квадратных метра».
15.45 «О.С.П.-лучшее».
16.15 Катастрофы недели.
17.00, 18.30 «Поздравления».
18.00 Джойс Майер. «Жизнь в слове».
19.30 Худ.фильм «Наполеон».
20.50 Высокая мода.
21.00 Худ. фильм «Почтальон звонит дважды».
23.00 Муз. программа.

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...зь Бялынічаў

Днямі сталіся вядомымі некаторыя вынікі міліцэйскай апэрацыі па барацьбе з вырошчваньнем у раёне такой "наркатычнай" расьліны як мак.

Выяўленыя 104 прыватныя гаспадаркі, дзе вырошчваліся мак і каноплі. Імі было занятае ўсяго крыху больш за 130 кв.м. зямлі, аднак тут высьпявала больш за 140 кг гэтых небясьпечных культураў. Разам з гэтымі фактамі міліцыя ўстанавіла таксама некалькі выпадкаў незаконнага абароту наркатычных сродкаў. Узбуджаныя адпаведныя крымінальныя справы. Варта ўзгадаць, што летась у раёне падобныя факты былі даведзеныя да суда, аднак, як бачым, гандляроў атрутай гэта не напалохала.

600 мільёнаў рублёў завінаваціліся энэргетыкам вытворчыя спажыўцы раёна.

Практычна ня плоцяць й забыліся, калі рабілі гэта апошні раз, калгасы і саўгасы. Сельская гаспадарка, якой традыцыйна шмат даруецца, аплаціла толькі 2% той электрычнасьці, якой скарысталася. Зразумела, што ня плоцяць энэргетыкам бюджэтныя арганізацыі. Сярод тых, хто сумленна разьлічваецца з дзяржавай – фэрмэры і звычайныя жыхары. Нядаўняе чарговае падвышэньне коштаў электраэнэргіі для насельніцтва, на думку многіх, ёсьць спробай перакласьці аплату энэрганосьбітаў з кволых плечаў прамысловасьці і сельскай гаспадаркі на такія ж, але дысцыплінаваныя плечы звычайных грамадзянаў.

Міхась КАРПЕЧАНКА

...з Крычава

Зь нядаўняга часу крычаўскія маці, што з суб'ектыўных прычынаў кормяць сваіх немаўлятак штучна, былі пазбаўленыя магчымасьці купляць якаснае кароўе малако.

Самы неабходны, у выпадку адсутнасьці матчынага малака, прадукт рашэньнем Крычаўскага цэнтра гігіены і эпідэміялёгіі забаронена прадаваць на рынку. Падставай паслужыла адсутнасьць спэцыяльных умоваў гандлю, а прасьцей кажучы – нямашака халадзільных установак. Маўляў, малако без спэцыяльнага тэмпэратурнага рэжыму можа стаць спрыяльным асяродзьдзем для разьвіцьця хваробатворных бактэрыяў.

Якім чынам зараз можна будзе набываць ежу для дзетак – пакуль невядома.

У горадзе няма адмысловай фабрыкі-кухні, а малако з крамы ня толькі не адпавядае патрэбнай якасьці, але і ў 10-20% спробаў падчас кіпячэньня пераўтвараецца ў тварог (зварочваецца). Гэта адбываецца з-за нясьвежасьці прадукта. Канешне, пераважная колькасьць мацярок маюць пастаянных малочніц, але нямала і такіх, якія да гэтага часу набывалі малако проста на рынку. Ды і нельга абыйсьці ўвагай простых пакупнікоў, якім больш даспадобы свойскія тваражок і сьмятанка, і якія зараз таксама пазбаўленыя магчымасьці іх спажываць.

Аднак, няма такіх законаў, якія б нельга было абыйсьці. Вось і ў дадзеным выпадку гандляркі малочнымі прадуктамі, што

былі прагнаныя з тэрыторыі рынку, разгубіліся зусім ненадоўга. Зараз яны разьмясьціліся зусім недалёка – на ходніках калярынкавай плошчы. Вось толькі тавар свой яны вымушаныя раскладваць проста на зямлі, у пылу і брудзе...

Такім чынам, узьнікае натуральнае пытаньне: ці трэба было ў сярэдзіне лета распачынаць бязглуздую барацьбу з крычаўскімі прыватніцамі й клікаць на сваю галаву чарговыя праклёны вялікай колькасьці мясцовых жыхароў?

...з Чэрыкава

Своеасаблівымі і, як паказала практыка, надзвычай эфэктыўнымі мэтадамі вырашыў змагацца зь беспрацоўем у раёне райвыканкам.

Ягоным спэцыяльным рашэньнем колькасьць дзён, якія трэба адпрацаваць людзям, што стаяць на ўліку ў мясцовым цэнтры занятасьці на так званых "грамадзкіх працах", даведзеная да дзесяці. Тады як у іншых месцах Магілёўшчыны "баршчына" рэдка калі перавышае пяці дзён (выключэньнем можна назваць Крычаў – тут зрэдку даходзіць да 8 дзён у месяц). Як кажуць, адчуйце розьніцу.

Зразумела, што колькасьць афіцыйных беспрацоўных на Чэрыкаўшчыне зрабілася значна меншай за іхнюю рэальную колькасьць, а таксама за колькасьць беспрацоўных ў іншых раёнах вобласьці. Ну навошта станавіцца на ўлік, калі для атрыманьня законнай грашовай дапамогі трэба за "проста так" адпрацаваць амаль што месяц. Дарэчы, грашовую дапамогу з раённага бюджэту ў любым выпадку абавязаныя плаціць згубіўшым працу людзям, бо мы з вамі, падаткаплацельшчыкі, штомесяц плацім туды адпаведны падатак.

Такім чынам, кіраўніцтва Чэрыкаўшчыны забіла адразу трох вялікіх зайцаў. Першы – чэрыкаўцы плацяць падатак на ўтрыманьне беспрацоўных; другі – стаячыя на ўліку ў цэнтры занятасьці яшчэ раз адпрацоўваюць ужо заробленыя астатнімі чэрыкаўцамі грошы; трэці – згодна статыстыцы, падуладны раён зьяўляецца лідэрам па барацьбе з самым галоўным сацыяльным злом. Тут налічваецца ўсяго 224 афіцыйных беспрацоўных.

Што тычыцца рэальнай колькасьці непрацуючых, то пра яе можна меркаваць, абапіраючыся на такую лічбу: пачынаючы з пачатку 90-х, Чэрыкаўшчына, толькі афіцыйна, згубіла больш за 1000 працоўных месцаў.

...з Мсьціслава

Калгасная жывёлагадоўля ў раёне, як, дарэчы, на ўсёй Магілёўшчыне, перажывае вельмі цяжкі час.

Да чаго, у рэшце рэшт, прывядзе адміністрацыйнае кіраваньне сельскай гаспадаркай, застаецца толькі здагадвацца, бо рэсурсы беларускай вёскі не бясконцыя. Сёлета, за першую палову года, пагалоўе буйной рагатай жывёлы на Мсьціслаўшчыне, у параўнаньні зь мінулым годам, зьменшылася на 2287 галоў. Падзёж сьвіньняў, кароў і коней склаў 3368 галавы. Нават калі проста ўяўляеш сабе гэтыя фантастычныя лічбы, становіцца ніякавата й вельмі хочацца спытаць: "За што?"

Андрэй КУЗЬМІН

...з Шклову

Тут адбылася нарада, прысьвечаная маючаму адбыцца дзяржаўнаму сьвяткаваньню "дажынак".

Віцэ-прэм'ер ураду, колішні першы сакратар мясцовага райкаму КПБ і старшыня райвыканкаму, Аляксандар Папкоў адхіліў прапанову намесьніка старшыні аблвыканкаму Анатоля Глаза "сваімі сіламі" арганізаваць гандлёвае і культурнае абслугоўваньне ўдзельнікаў запланаванага на канец лета сьвята. Усё будзе зроблена за коштам дапамогі з цэнтру – як кампэнсацыя за мінулагоднюю адмену "дажынак". На вобласьць і раён ускладзена тое, на чым можна "пасклізнуцца": будаўнічыя даробкі і аднаўленьне аб'ектаў, якія пасьпелі аблупіцца, а таксама дасягненьне высокага ўраджаю.

Зацьверджаная Шклоўская акруговая выбарчая камісія. У яе складзе 5 прадстаўнікоў "сталічнага" раёна, 4 – зь Бялынічаў, 3 – з Круглага, 1 – з Магілёўскага раёна.

У акрузе зарэгістраваныя і першыя "парлямэнцкія кандыдаты". Побач з чакаемым Канаплёвым зьявілася зусім нечаканая А.Мікалуцкая, жонка былога старшыні абласнога кантролю, што загінуў некалькі год таму ў выніку нераскрытага сьледзтвам тэрарыстычнага акту.

Аляксандар ШЧАРБАК

...з Клімавічаў

Праблемы сёньняшняга неспакойнага часу не абмінулі й знакаміты Клімавіцкі лікёра-гарэлачны завод.

На 15% зьменшылася вытворчасьць ягонай прадукцыі. Але і ўжо вырабленае людзі не сьпяшаюцца набываць. Рэалізацыя гарэлкі складае толькі 70% ад заплянаванага. За апошні год колькасьць нерэалізаванай "клімавіцкай" вырасла ў трыццаць разоў.

Скончылася смага?

Сяржук АРЖАНЦАЎ

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

"Палітычнай матывацыі недастаткова..." ("ТМ"№30 ад 4.08.2000г.)

Калі яна скончыцца, гэтая палавінчатасьць...

Натхненьнем выказацца для мяне стаў артыкул журналіста В.Судніка аб сустрэчы магілёўскіх дэмакратычных сілаў з кіраўніком КНГ АБСЭ ў Беларусі спадаром Х-Г.Вікам.

Але павесьці гаворку хацелася б не аб тых надзённых праблемах, што сёньня імкнецца вырашыць ў нашай краіне КНГ, а аб тым, што яе абсалютова не турбуе – аб ***якой краіне*** ідзе гаворка.

Сустракацца з прадстаўнікамі місіі мне даводзілася тры разы. І падчас усіх сустрэчаў я зь вялікім незадавальненьнем слухаў расейскамоўныя пераклады. Больш за тое, загартаваныя ў моўных спрэчках "нацыяналісты" хуценька самі пераходзілі на "общэпонятный язык" і спагадліва гледзячы ў вочы, лавілі кожнае слова замежнага госьця.

– Цішыце вы са сваёй мовай! Тут сур'ёзныя пытаньні вырашаюць!

Брыдка. І мне вельмі няёмка, што на сустрэчы зь Вікам я так і не задаў яму пытаньне: "Як так сталася, Вы прыехалі ў замежную краіну і не зважаеце на яе мову? Тым самым абражаючы адзін зь перамоўных бакоў. Ці ёсьць такое яшчэ дзе ў сьвеце? І ці не адзначае гэты факт, што насамрэч вам краіна **Беларусь** абсалютна непатрэбная – адзінае, што вы робіце – выконваеце загад свайго начальства на захаваньне ў нас нейкай, толькі Вам зразумелай "стабільнасьці"...

Магчыма, гэтыя незададзеныя пытаньні выпадалі з кантэксту тае сустрэчы, але несумненна тое, што яны мусілі быць пастаўленыя кіраўнікамі апазыцыйных партыяў яшчэ колькі год таму – адразу па прыезьдзе місіі ў Менск. Людзі, якія ўвесь час заяўляюць аб гатовасьці стаць на чале дзяржавы, мусілі б паказаць іншаземцам тыя культурныя багацьці і традыцыі, што йснуюць у краіне. Ня здолелі, не захацелі, не праявілі прынцыповасьці. Ня бачна гэтага пакуль і зараз.

Так і цягнуцца за намі палавінчатыя рашэньні: незалежна-саюзныя, беларуска-расейскія, байкотна-выбарчыя...

Дык куды ж нарэшце вядзем народ: да Беларусі ці ад яе?

Андрусь КАВАЛЁЎ, настаўнік

Пра што ня ведаюць старшынёвыя жонкі

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Абласное аддзяленьне Беларускага Хельсінскага камітэту разам з Беларускай асацыяцый журналістаў у мінулую суботу на адмысловым сэмінары ў Магілёве падвялі вынікі маніторынгу (кантролю) аб магчымасьцях грамадзянамі і СМІ атрымліваць інфармацыю з афіцыйных крыніцаў па розных аспэктах жыцьця.

Удзельнікі маніторынгавай групы лікам 50 чалавек папярэдне накіравалі ў 9 райвыканкамаў і гарвыканкамаў, шэраг раённых упраўленьняў унутраных справаў адпаведныя пісьмовыя запыты, якія тычыліся ў асноўным бюджэту гэтых установаў, штатнага (колькаснага) раскладу, службовых акладаў. Кожны пяты кіраўнік наогул не адказаў на запыты. Астатнія начальнікі й чыноўнікі таксама парушылі законы "Аб рабоце зь лістамі і зваротамі грамадзянаў" і "Аб друку і сродках масавай інфармацыі".

Практычна ўсе старшыні выканкамаў у адказах на бюджэтна-кадравыя запытаньні спасылаліся на сакрэтнасьць гэтай інфармацыі, як быццам не грамадзяне за кошт сваіх падаткаў утрымліваюць розныя ўстановы. Ніякіх узгадкаў пра падобную сакрэтнасьць ў законах няма. Пытаньні штатнага раскладу выканкамаўскіх структураў, як вядома, адкрыта разглядаюцца – павінны разглядацца! – на сэсіях дэпутатаў. Дарэчы, далёка ня ўсе старшыні выканкамаў далі журналістам адказ аб тым, колькі, якіх і зь якімі вынікамі было праведзена ў раёнах гэтых самых сэсіяў.

Сярод адказаў, прызнаных удзельнікамі праваабарончага сэмінара за "шэдэўры", варта адзначыць афіцыйныя лісты ад начальніка Глускага райаддзела міліцыі сп.***Рабцава*** і старшыні Крычаўскага райсавету сп.***Барысава.*** Першы ў сваёй адмове паведаміць (хаця б прыблізна) бюджэт міліцыі й яе колькасна-якасны склад спаслаўся на тое, што "информация о зарплате и бюджете милиции не затрагивает ваших прав и интересов". Другі ж пайшоў яшчэ далей: "Моей зарплаты не знает даже моя жена, не говоря о том, что я буду ещё перед кем-то отчитываться"...

Маніторынг і сэмінар, на якім выступілі з дакладамі сябра БХК Алесь Сердзюкоў і віцэ-прэзыдэнт БАЖ Анатоль Гуляеў, пераканаўча пацьвердзілі, што журналістам і газэтам, таксама як і простым грамадзянам, цяжка атрымаць ад афіцыйных установаў і асобаў грамадзка-вартасную інфармацыю. Аднак аўтару гэтых радкоў падалося, што толькі канстатацыя гэтага становішча, якой вызначаўся выступ А.Гуляева, ня надта ўдалы спосаб разважаньняў на гэтую вострую тэму. Куды больш было б карысьці, каб віцэ-прэзыдэнт абагуліў досьвед журналістаў і выданьняў, якія нават пры гэтых умовах дэманструюць уменьне здабываць патрэбную грамадзтву інфармацыю, тым больш, што гэта, уласна гаворачы, і ёсьць першасным прафэсійным абавязкам журналістаў.

Ірына МЕНДЗЕЛЕВА

ПАМЯЦЬ. ГІСТОРЫЯ. 1941-1945

Жыцьцё пад немцам

(Працяг. Пачатак у №№23,24,26,29).

Пэрыядычна гарадзкія ўлады аналізавалі санітарны стан гораду, каб прадухіліць эпідэміі й масавыя захворваньні. З гэтай мэтай рэгулярна праводзілася вакцынацыя насельніцтва. Прычым аналіз рабіўся штоквартальна. Асаблівую ўвагу надавалі праверцы санітарнага стану сямі сталовак (да іх былі замацаваныя 5850 чалавек), дзесяці прыватных кавярняў, цырульняў. Шмат клопату выклікаў недахоп лазьняў. У горадзе з амаль 50000 насельнікаў працавалі ўсяго тры лазьні.

Улетку 1942 году ў цэнтры Магілёву былі адноўленыя 6 вадаправодных магістраляў (3 артэзіянскія сьвідравіны). У іншых месцах для забесьпячэньня насельніцтва вадою былі зробленыя калодзежы – 30 штук. Патрабавалася прыбіраць на падворках, вывозіць сьмецьце ў спэцыяльныя месцы й г.д.

Плённа працавалі ў горадзе і супрацоўнікі Магілёўскай санітарнай станцыі (доктар Дурыхін Васіль Іванавіч). Нават пасьля эвакуацыі большай часткі жыхароў, у лютым 1944-га ейныя супрацоўнікі наведвалі прадпрыемствы харчаваньня, цырульні, апрацоўвалі месцы ачагоў заразы, рабілі мэдыцынскі агляд работнікаў прадпрыемстваў. На працягу аднаго месяцу яны зрабілі прафіляктычныя прышчэпваньні ад воспы 530 дзеткам.

Дарэчы, хвалявалі ўлады й вэнэрычныя захворваньні, адсотак якіх на тэрыторыі гораду быў ня большым, чым да вайны. Маюцца зьвесткі аб наяўнасьці прыхаванай прастытуцыі ў Магілёве ў 30-я гады: у 1937-м 25 мужчын, хворых на вэнэрычныя захворваньні, сьцьвярджалі, што заразіліся ад прастытутак.

Падчас акупацыі ў горадзе працавала й Мэтэаралягічная станцыя, якая пэрыядычна паведамляла прагноз надвор'я. Дапамагалі гітлераўскія ўлады і жыхарам, што пацярпелі ад розных стыхійных бедстваў, дывэрсіяў савецкіх падпольшчыкаў і дзеяньняў авіяцыі Чырвонай Арміі.

10 красавіка 1942 году адбылася вялікая паводка ўздоўж Дубравенкі. Яна сталася магчымай праз вялікі сход вады з-за сапсаванага калектару. Гэта магло адбыцца ў выніку дзеяньняў у 1941 годзе адступаючых савецкіх падразьдзяленьняў, альбо ў 1941-42г.г. у выніку сплянаванай дывэрсіі. Хваля вады ў 5-8 мэтраў вышынёю рушыла ў бок Быхаўскага рынку. Загінула тады некалькі тысячаў (!) чалавек. У выніку спэцыяльнага абсьледваньня было зафіксавана, што пацярпелі 137 сем'яў па 2-5 чалавек у кожнай. Вадой былі зьнесеныя цалкам 30 дамоў, 23 дамы сталі непрыгоднымі для жыцьця. Пацярпелым сем'ям была аказаная дапамога.

У ноч на 28 траўня 1943 году адбылося бамбардаваньне Магілёву авіяцыяй Чырвонай Арміі. Асабліва жорстка бамбілі цэнтар гораду, дзе званіцы культавых пабудоваў былі арыенцірамі для савецкіх лётчыкаў. Пацярпелі 267 сем'яў па 3-5 чалавек у кожнай (маюцца сьпісы). Найбольш пацярпелыя людзі (з 123 сем'яў) атрымалі ад уладаў вопратку, мануфактуру, тканіну й г.д. Аб гэтым таксама маюцца сьпісы з росьпісамі тых, хто атрымаў дапамогу.

Любая грамадзкая і культурнаасьветная дзейнасьць у горадзе без дазволу акупацыйных уладаў падлягала забароне. Таму праявы культурнага жыцьця адбываліся ў рэчышчы дзеяньняў гітлераўцаў. Адной зь першых грамадзкіх арганізацыяў было таварыства "Чырвонага Крыжа", утворанае ў студзені 1942 году. Але вельмі хутка яно зьмяніла назву на "Таварыства пацярпелых ад вайны". Цягам 1942 году ў горадзе ў шэрагі гэтай арганізацыі ўступіла каля 623 чалавек. З красавіка 1943 году яно стала звацца "Таварыства Беларускай народнай самапомачы ў г.Магілёве" й налічвала тады каля 700 чалавек. У Магілёўскім архіве маецца Статут гэтага таварыства. Займалася яно дапамогаю бедным, пацярпелым ад вайны ды бальшавізму, дзецям, хворым і параненым, шматдзетным маткам і г.д. Сябрамі арганізацыі маглі стаць усе ахвотныя грамадзяне, старэйшыя за 16 год, палітычна вытрыманыя й добранадзейныя. Існавала самапомач на сяброўскія складкі – 10 рублёў уступныя плюс штомесяц па 3 рублі, і на ахвяраваньні.

У 1942-43г.г. у Магілёве ўрачыста былі адзначаныя наступныя сьвяты: 1 траўня – Дзень працы, 22 чэрвеня – Дзень вызваленьня ад бальшавізму. Таксама ў школах ладзіліся "навагоднія елкі". Некалькі тысячаў чалавек прысутнічала на мітынгу й гарадзкіх гуляньнях, што адбыліся на Тэатральнай плошчы 22 чэрвеня 1943г. Але, нягледзячы на масавасьць, значная частка гараджанаў ухілілася ад удзелу ў гэтых мерапрыемствах. Нават бургамістар Магілёву, выступаючы на сходзе работнікаў гарадзкога ўпраўленьня ў ліпені 1943-га, адзначыў, што 22.06.43г. на дэманстрацыю зьявіліся толькі 130 ягоных супрацоўнікаў з 280-ці.

Яшчэ ў 1941 годзе акупацыйныя ўлады далі дазвол на правядзеньне набажэнстваў у шэрагу хрысьціянскіх сьвятыняў, якія пры бальшавіках былі зачыненыя. Распачалі такім чынам сваю працу рыма-каталіцкі касьцёл (12.12.41г.), Барыса-Глебская царква, Пэтрапаўлаўская царква, Трохсьвяціцельскі сабор (катэдральны), Яна-Багаслоўская царква (на Машэкаўскіх могілках) і царква на Ўсьпенскіх могілках. Згодна дадзеных ўпаўнаважанага Япархіяльнага Ўпраўленьня Магілёву, на 21 траўня 1942 году ў горадзе было 8 сьвятароў і дыяканаў. Тым часам гараджанам быў даведзены загад В.Кубэ: "Розныя рэлігіі маюць падтрымліваць згоду і супакой між сабою й займацца толькі аднымі рэлігійнымі рэчамі. Духоўнікі, што займаюцца палітыкаю і дзейнічаюць у гэтым абсягу, будуць выдаленыя з Краю або зьняволеныя".

У Дзяржаўным архіве вобласьці маецца сьпіс сьвятароў, прызначаных 28 траўня 1942 году ў гарады й вёскі Магілёўскай япархіі. Так, у места Круглае паехаў Нікіфар Абрамаў; у горад Рагачоў – Гаўрыіл Зубаў, у вёску Любіж Горацкага раёну – Іван Шымковіч; у Грудзінаўку Быхаўскага раёну – Іван Лапін, у места Журавічы Рагачоўскага павету – Аляксандар Ксяндзоў; у вёску Рассохі Кармянскага раёну – Іван Пішчыкаў; у вёску Хутня Чавускага раёну – Міхаіл Шчарбакоў.

Усе яны былі сьвятарамі, пра што маецца й такі запіс: "Згодна наяўных дадзеных у справах Упраўленьня, ад сана не выракаліся". Чатыры зь іх былі беларусамі (нарадзіліся ў Воршы, Талочыне, Сеньненскім і Магілёўскім раёнах), астатнія былі з Расеі.

На стан 15 траўня 1944 году ў Магілёве працавалі:

1. Катэдральны сабор – Трохсьвяціцельскі. Настаяцелем быў Канстанцін Радзівіновіч (ён жа благачынны горада Магілёву, пратаярэй). Сьвятарамі – Фёдар Бялоў і Гурый Нікольскі.

2. Барыса-Глебская царква. Настаяцель – Фёдар Агееў.

3. Яна-Багаслоўская царква (на Машэкаўскіх могілках). Настаяцель – Якаў Лістраценка.

Маецца ў архіве й адбітак ліста пратаярэю Канстанціну ад архіяпіскапа Магілёўскага і Мсьціслаўскага Філафея наконт эвакуацыі царкоўных каштоўнасьцяў з Магілёву. У ім жа ёсьць інфармацыя аб Менскім Саборы япіскапаў Беларускай Праваслаўнай Царквы, які адбыўся 11-17 траўня 1944 году. У ім бралі ўдзел, акрамя Філафея, Мітрапаліт Беларусі Панцеляймон і архіяпіскап Беластоцкі і Гарадзенскі Венэдыкт.

...У заключнай частцы майго дасьледваньня я распавяду аб працы ўстановаў сьвецкай культуры нашага гораду.

Ігар ПУШКІН,
дырэктар Музэю гісторыі Магілёву

(Працяг будзе).

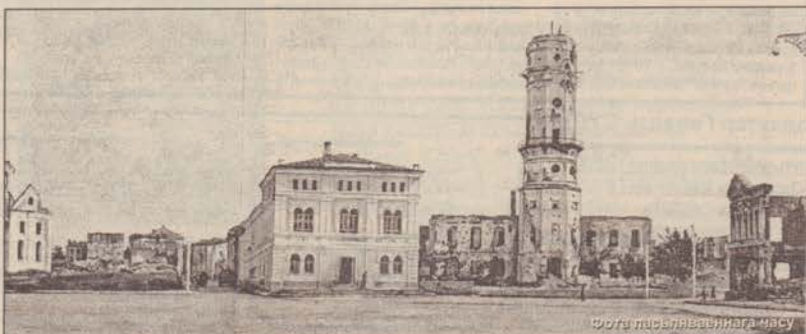
Фота пасьляваеннага часу

БЕЛАПАН для «ТМ»

Беларускія ўлады выканалі ўсе чатыры патрабаваньні, высунутыя эўрапейскімі структурамі ў якасьці ўмоваў накіраваньня ў Беларусь назіральнікаў за парлямэнцкімі выбарамі, – лічыць дарадца прэзыдэнта Сяргей Посахаў.

На ягоную думку, па ўсіх гэтых чатырох пазыцыях у апошнія месяцы быў дасягнуты істотны прагрэс. Напрыклад, у Выбарчы кодэкс былі ўнесеныя папраўкі, выпрацаваныя падчас "дыялёга грамадзка-палітычных сілаў" Беларусі. Што да зьмяненьня паўнамоцтваў парлямэнту, то, як адзначыў Посахаў, гэтае пытаньне патрабуе ўнясеньня папраўак у Канстытуцыю краіны й можа быць вырашанае толькі праз рэспубліканскі рэфэрэндум. Аднак, паводле ягоных словаў, улада знайшла "разумны, кампрамісны варыянт", прапанаваўшы ўсім палітычным партыям узяць удзел у працы над праектам закона "Аб Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусь".

Паводле Посахава, выснова дэлегацыі Парлямэнцкай Асамблеі Рады Эўропы, якая заявіла аб адсутнасьці прагрэсу ў выкананьні ўмоваў эўраструктураў і таму – немагчымасьці накіраваньня сваіх назіральнікаў на выбары, яскрава сьведчыць аб "неўспрыняцьці" ёю прадстаўленай афіцыйным бокам інфармацыі, а таксама аб "прадузятасьці".

●

У сувязі з парушэньнямі правоў чалавека ў Беларусі нашыя й расейскія праваабаронцы маюць намер зьвярнуцца да прэзыдэнта і ўрада Расейскай Фэдэрацыі.

Гэта адзін з вынікаў міжнароднай навукова-практычнай канфэрэнцыі, прысьвечанай 25-годзьдзю падпісаньня Хельсінскіх пагадненьняў, якая прайшла 28-29 ліпеня ў Маскве. У складзе беларускай дэлегацыі былі намесьнік старшыні БХК Гары Паганяйла, выканаўчы дырэктар Алег Гулак, прадстаўнікі рэгіянальных аддзяленьняў БХК.

Па выніках канфэрэнцыі былі прынятыя некалькі рэзалюцыяў – аб парушэньнях правоў чалавека ва Ўзбэкістане, Кыргызстане й Чачэніі. Беларуская тэма таксама абмяркоўвалася як у асноўных дакладах, так і падчас дыскусіяў. Гары Паганяйла ў сваім выступе распавёў пра шматлікія парушэньні правоў грамадзянаў у Беларусі, асабліва пасьля лістапада 1996 году, калі гвалтоўна была зьмененая Канстытуцыя. Гэта й расправы над удзельнікамі акцыяў пратэсту, і зьнікненьні вядомых палітыкаў, самавольства судоў, парушэньні асноўных прынцыпаў вяршэнства права.

Падрыхтаванае беларускімі й расейскімі праваабаронцамі пасланьне прэзыдэнту і ўраду РФ канстатуе грубыя парушэньні правоў чалавека ў Беларусі, ізаляцыяніссцкую палітыку кіраўніцтва краіны, ягоныя спробы ліквідаваць сувэрэнітэт, а таксама заклікае расейскую ўладу аказаць ціск на афіцыйны Менск з мэтаю прымусіць яго выконваць падпісаныя ім міжнародныя пагадненьні ў галіне грамадзянскіх свабодаў.

●

29 ліпеня ў польскім Сэйме адбылося падпісаньне дэклярацыі аб супрацоўніцтве паміж Рухам Адраджэньня Польшчы і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай партыяй БНФ.

Абедзьве арганізацыі маюць падобныя палітычныя праграмныя мэты – кожная ў сваёй краіне. Маючы на ўвазе абавязковасьць супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Польшчай і адроджанай сувэрэннай і дэмакратычнай Рэспублікай Беларусьсю, КХП БНФ і Рух Адраджэньня Польшчы будуць абменьвацца інфармацыяй пра становішча ў краінах, арганізоўваць сумесныя акцыі дзеля падтрымкі дэмакратыі і незалежнасьці. Таксама прадугледжваецца супрацоўніцтва на міжнароднай арэне, паміж партыйнымі структурамі, клопат пра нацыянальныя меншасьці ды інш. Дэклярацыю падпісалі Ян Альшэўскі й Зянон Пазьняк.

●

Работнікі Камітэта дзяржаўнага кантролю праверылі арганізацыю харчаваньня ў некалькіх дзіцячых аздараўленчых лягерах вобласьці, а таксама ў Магілёўскім, Бабруйскім і Асіповіцкім раёнах.

У выніку ў кожным зь іх былі выяўленыя рознага кшталту парушэньні. Для большасьці сталовак характэрна недаўкладаньне прадуктаў у стравы, невыкананьне правілаў захоўваньня і сьпісаньня прадуктаў, нізкі санітарны стан харчовых блёкаў і выкарыстаньне прадуктаў з скончаным тэрмінам ужываньня. Напрыклад, у лягеры "Спадарожнік" пад Магілёвам недавалі масла й сыру склалі палову нормы.

Паводле вынікаў праверак на 20 адміністрацыйных работнікаў аздараўленчых лягераў былі накладзеныя штрафы на агульную суму ў 104 тысячы рублёў.

●

Праблемам і пэрспэктывам газэты "Наша Ніва" была прысьвечаная сустрэча рэдакцыі гэтага выданьня з чытачамі, якая прайшла ў Літаратурным музэі Янкі Купалы 7 жніўня.

Як адзначыў вядомы беларускі філёзаф, літаратурны крытык і культуроляг Валянцін Акудовіч, усе спробы рэдакцыі спрасьціць зьмест газэты не зрабілі яе масавай: яна па ранейшаму застаецца выданьнем вузкага колу нацыянальнай інтэлігенцыі. У той жа час, адзначыў ён, "Наша Ніва" спрычынілася да зьяўленьня мноства новых выданьняў, у тым ліку газэты "Навінкі", а таксама часопісаў "ARCHE" і "Беларускі гістарычны агляд".

Сучасная гісторыя "НН" распачалася 3 траўня 1991 года, калі ў Баранавічах выйшаў першы нумар адноўленай газэты. У розны час яе абвінавачвалі ў сыянізме, элітарнасьці, каталіцкім фундамэнталізме і нават фашызме, аднак яна заўсёды стаяла на абароне інтарэсаў Беларусі. Сёньня, як і ўсе незалежныя выданьні краіны, газэта знаходзіцца ў складаным фінансовым становішчы, ейныя журналісты вось ужо больш за паўгады працуюць бясплатна. Зараз "НН" рыхтуе да друку новы зборнік твораў Васіля Быкава, эпісталярную спадчыну Алеся Адамовіча й кнігу беларускай паэзіі, прысьвечаную Вільні.

БЕЛАПАН для «ТМ»

РОЗДУМ ПАСЬЛЯ ПАЕЗДКІ ЗА МЯЖУ

Чаму ніхто нас ня любіць...

Мінулым месяцам мне выпала ўдача наведаць Нямеччыну на запрашэньне аднай дабрачыннай рэлігійнай арганізацыі. Што казаць пра сваё шыкоўнае і забясьпечанае двухтыднёвае знаходжаньне ў Дортмундзе пры такім адчуваньні, нібы пабываў на іншай плянэце, дзе ўсё ёсьць, дзе дабрабытна і ўтульна, вольна і спакойна...

Лепш распавяду пра тое, як ехаў да месца, бо за маімі прыгодамі паўстаюць абрысы "жалезнай заслоны", якая нанова будуецца вакол нас. Іншая справа, што правакуем заходнія краіны-суседкі на гэтае будаўніцтва мы самі – сваім адрачэньнем ад незалежнасьці і дэмакратычных нормаў жыцьця, сваёй эканамічнай беднатой. Ад гэтага, праўда, не лягчэй прыватнаму чалавеку, які вымушаны з-за такой палітыкі ўладаў адчуваць сябе ізгоем у цывілізаваным грамадзтве.

Прыгоды мае пачаліся зь нямецкай амбасады ў Менску, дзе трэба было аформіць візу. Велізэзная чарга ў дзень здачы пашпарту і анкеты, яшчэ больш велізэзная – у дзень атрыманьня візы. Затым мы зь сябрам вырашылі праехаць на машыне ў Нямеччыну праз Летуву, што было для нас дзешавей. Дарэчы, хачу тут падзякаваць добрым людзям (яны сябе пазнаюць) за матэрыяльную дапамогу, якая спраўдзіла маё падарожжа. Беларускія памежнікі прапусьцілі нас лёгка, а вось летувіскія наогул адмовіліся аформіць праездную візу. Не дапамаглі спасылкі на міжнародныя пагадненьні, шэнгенскія правілы. Адказ быў адным: едзьце дзе хочаце, але не праз нас. Давялося, згубіўшы колькі часу, вяртацца ў Берасьце. Польша паставілася больш прытульна. А на мяжы зь Нямеччынай ізноў паўстала праблема: на мерканьне нямецкіх памежнікаў, я перабольшыў тэрмін транзытнага знаходжаньня ў Польшчы й праз тое амаль што пазбавіўся права ўехаць у Нямеччыну. Ледзь угаварыў.

Нарэшце апынуўся на месцы, дзе ня толькі бавіў адпачынкаўскі час, але й выступіў некалькі разоў перад групай нямецкіх пэнсыянэраў. Вось тут усё і зразумеў: пра нас наогул ня ведаюць. Пытаньні задаваліся такія дзіўныя, што нярэдка было як адказваць. Напрыклад, нас блыталі з украінцамі, дзівіліся таму, што маем сваю мову й г.д. Збольшага ўсе чулі толькі пра тое, што Беларусьсю кіруе "прыхільнік колішняга нашага фюрэра"...

Адпачыць адпачыў, але й сорамy нацярпеўся. Вось і пытаюся сам у сябе, ды ў вас, шаноўныя чытачы: за што?.. А мо і праўда, вартыя грамадзяне Беларусі такога стаўленьня да сябе, пакольки маюць тую ўладу, якую маюць. Адкуль жа яна? Ад нас і ёсьць.

Сяржук ГІРКІН

КУТОК ФІЛЯТЭЛІСТА

Зь любоўю да родных птушак...

Ужо традыцыйным сюжэтам беларускіх марках сталіся выявы рэдкасных айчынных птушак. Вось і ў бягучым годзе па эскізах Г.Долбіка выйшла чарговая сэрыя з чатырох марках накладам у 90 тысячаў сэрыяў.

На дзьвюх марках наміналам у 50 рублёў мы бачым аўдотку і лутка. На марцы наміналам у 75 рублёў выяўлена белая курапатка. І на марцы наміналам у 100 рублёў – малы падорлік.

На жаль, хаця маркі й шматкаляровыя, і надрукаваныя афсэтам, удалай гэтую сэрыю назваць не выпадае. Малюнак бледны, расплывісты й наогул не адпавядае патрабаваньням малой графікі.

Крыху зьдзіўляе й невытлумачальная любоў "Белпошты" да птушыных выяваў: спамiж 368 выпушчаных маркаў птушкі займаюць 47 месцаў – гэта найчасьцейшы сюжэт у сучаснае беларускае філятэліі. Натуральна, хацелася б бачыць больш выяваў нашых выбітных дзеячаў (такіх маркаў на сёньня 34). Так, напрыклад, у 1997 годзе былі выпушчаныя дзьве партрэтныя маркі – В.Бялыніцкага-Бірулі й Р.Шырмы адначасна з выпускам 30 відаў птушак. У 1998 годзе – 6 маркаў з выявамі беларускіх (у тым ліку) асобаў – А.Міцкевіч, П.Машэраў плюс чатыры, прысьвечаных Ф.Скарыне, і 5 відаў "птушыных". У мінулым годзе – дзьве маркі з выявамі людзей і адзін выпуск з птушкамі.

І вось у 2000-м – 4 маркі з птушкамі й ніводнай партрэтнай! І хоць рэдкасных птушак у Беларускай "Чырвонай кнізе" усяго 75, а выбітных дзеячаў у нашай гісторыі нашмат больш, нешта не выказвае "Белпошта" жаданьня памянаць напрамак дзейнасьці...

Уладзімер ЗАРЭМСКІ

Правільнасьць і дакладнасьць афармленьня Заявы паскорыць і спросьціць дапамогу,

– так лічыць Магілёўскі праваабарончы цэнтар, які папрасіў газэту надрукаваць узор Заявы, якога пажадана прытрымлівацца пры звароце ў МПЦ.

У грамадзкую прыёмную ГА "Магілёўскі праваабарончы цэнтар"

ад... *(прозьвішча, імя, імя па бацьку, год нараджэньня, адрас, тэлефоны хатні й працоўны)*

Заява *(па зьмесцу і форме, што падаецца ніжэй)*

Прашу аказаць юрыдычную дапамогу, абараніць мае правы й законныя інтарэсы, якія былі парушаныя... *(неабходна пазначыць арганізацыю, ведамства ці ўстанову, а таксама назваць прозьвішчы і пасады службовых асобаў)*

Далей неабходна як мага падрабязна выкласьці праблему, паведаміць пра тое, куды і зь якім вынікам зьвярталіся папярэдне. Пажадана, каб у Заяве было пазначана, калі ведаеце, якія нарматыўныя ці заканадаўчыя акты беларускага ці міжнароднага права й кім канкрэтна былі парушаныя ў дачыненьні да Вас.

Вашая заява будзе разгледжаная праўленьнем ГА "МПЦ". Пры патрэбе Вам будзе таксама аказаная дапамога з боку іншых праваабарончых арганізацыяў.

Заяву ў Магілёве можна адрасаваць альбо непасрэдна прынесьці (для лістоў: паштовы індэкс 212030) на вуліцу Чкалава, дом 16, альбо на вуліцу Ленінская, дом 27.

Кантактныя тэлефоны: 25-73-05, 25-90-91.

ЛЕПШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯСЯТКА 90-Х

Што дапаможа "Краме"

Можа і праўда,
Гэта ўсё ня толькі сон,
Стане прытулкам нам
туманны альбіён...

Гурт "Крама"

"Я як мастак лічу, што ў мастацтве найгалоўнейшае – гэта шчырасьць. Не істотна як, неістотна дзе – калі чалавек шчыры, калі ў яго нешта атрымліваецца, калі гэта падабаецца людзям, значыцца, гэта мае права на існаваньне, музыка гэта, жывапіс ці скульптура".

Ігар Варашкевіч

Напачатку была "Бонда" – гурт, які стаўся сымбалем беларускага рок-н-ролу й моладзевае культуры 80-х. Сёньня творчасьць легендарнае рок-каманды для большасьці маладых людзей 2000-га пакуль прыхаваная за цёмнай заслонай таямнічасьці, праўда час ад часу гэтая заслона прыўзьнімаецца праз зьяўленьне старых невядомых запісаў "Бонды", але пры гэтым таямнічасьці не стаецца менш. І гэта да пэўнай ступені зразумела, бо ці можна спасьцігнуць ды пранікнуцца "пачаткам" – у ім варта быць. Неаспрэчным застаецца той факт, што творчасьць "Бонды" сталася пажыўнасьцю для далейшага разьвіцьця беларускае рок-музыкі. Напрыканцы 80-х "Бонда" трапляе ў творчую крызу й спробы пераадолець яе да станоўчага выніку не прыводзяць. Ня лішнім будзе таксама адзначыць, што яны, спробы пераадоленьня, не былі і дарэмнымі. Напачатку 90-х паўстае "Крама", і тутака ня можна казаць напоўніцу пра пераемнасьць, хаця некаторыя моманты спадкаемнасьці ўсё ж навідавоку.

Першы склад "Крамы", бадай, на палову быў бондаўскім – Ігар Варашкевіч (сьпеў, гітара, губны гармонік), Сяргей Кныш (бубны), Андрэй Лявончык (клявішы), Сяргей Труханові\u010d (гітара). Ня ў меншай ступені гэта паўплывала на стылістычную накіраванасьць гурта – blues, blues-rock. Парадаксальна, што музыка, якую грала "Крама", не была ад пачатку разьлічаная на шырокія масы слухачоў, але тым ня менш гурт стаўся даволі папулярным. У 1992 годзе ў Польшчы, на адным з першых музычных фэстаў Маладой Беларусі, вядомым нам як "Басовішча", "Крама" сталася пераможцам. У 1993 годзе гурт запісвае ў Лёндане кампакт-дыск "Vodka on Ice", які быў водгукам на перамогу на "Басовішчы". Усё часьцей на радыёхвалях "Беларускай маладзёжнай" гучаць кампазыцыі "Крамы". У 1993 годзе на фірме "Каўчэг" запісваецца альбом "Хворы на рок-н-рол". Сюжэтная лінія альбому даволі лёгка прасочваецца падчас праслухоўваньня кампазыцыяў. Рамантызм, крыху разгубленасьці, крыху аптымізму і, канешне ж, уласнае атаясамленьне сябе ў сваёй краіне.

У 1993 годзе быў зьняты першы кліп "Крамы" на кампазыцыю з памянёнага альбому "Бяжы, хлопец". Галоўны герой кліпу – малады чалавек, які ўвесь час некуды сьпяшаецца, нешта шукае, але паўсюль яго сустракаюць зачыненымі дзьвярыма. У 1993 годзе "Крама" наладжвае сувязі зь менскім піўным броварам "Крыніца", тым больш, што да піва крамаўцы ставіліся з асаблівай прыхільнасьцю, ды фірмай "Дайнова".Як засьведчыў час, гэтая супраца была даволі плённай. "Крама" шмат канцэртуе, бярэ ўдзел у шматлікіх фэстах і музычных праектах як беларускіх, гэтак і замежных. У 1994 годзе гурт адгукнуўся на запрашэньне ўзяць удзел у маскоўскім фэстывалі "Поколение'94". Адзіная беларуская каманда й тутака засьведчыла сябе з найлепшага боку – 2-е мейсца; варта падкрэсьліць, што фэстываль быў расейскім, і "Крама" ня мела шанцаў перамагчы ў ім. Сяргей Труханові\u010d на фэсьце "Поколение'94" быў адзначаны як лепшы гітарыст фэстывалю. Тады ж, у 94-м, "Крама" запісвае свой другі альбом "Гэй, там налівай". Альбом ня стаўся адметнасьцю ў творчасьці, хаця некаторыя з кампазыцыяў і былі прызнаныя гітамі.

У 1994 годзе, падчас адведзінаў кандыдатам у прэзыдэнты Беларусі Зянонам Пазьняком рэгіёнаў краіны, "Крама" суправаджала яго – ладзіла канцэрты. Такі канцэрт быў зладжаны і ў Магілёве ў тагачасным Палацы піянэраў і школьнікаў. У 1995 годзе запісваецца чарговы альбом "Крамы" – "Камэндант". Назва альбому кажа сама за сябе. Дамінуе ў альбоме роспач ды бязьвер'е. Наклад "Камэнданту" даволі хутка распрадаўся й альбом стаўся сапраўдным рарытэтам. Акрамя гэтага "Камэндант" – этапны альбом "Крамы". Пасьля яго наступна запісу гурт перажывае творчы занепад. У 1998 годзе на студыі "Prockl Enterprise" запісваецца альбом "Што дапаможа нам". Запіс альбому толькі пацьвердзіў змрочныя прадчуваньні. Бачучы ды адчуваючы стан, у якім апынуліся, музыкі пачынаюць шукаць іншыя мейсцы творчае рэалізацыі. Гітарыст Сяргей Труханові\u010d у 1999 годзе запісвае свой сольны гітарны альбом "Точка невозврата", клявішнік Андрэй Лявончык спрабуе сябе ў "Нэйрадзюбелі". Зацятым жа фэнам "Крамы" застаецца толькі чакаць творчага адраджэньня іхных улюбёнцаў.

Алесь АСІПЦОЎ

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта. Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.

E-mail: krug@user.unibel.by

Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 31. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 10.08.2000 г. а 17.00.